

KIAHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETELSI ÁRAK:

Egy évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Három hónapra 350 "
Egy hónapra 150 "

XI. évfolyam * 66. szám

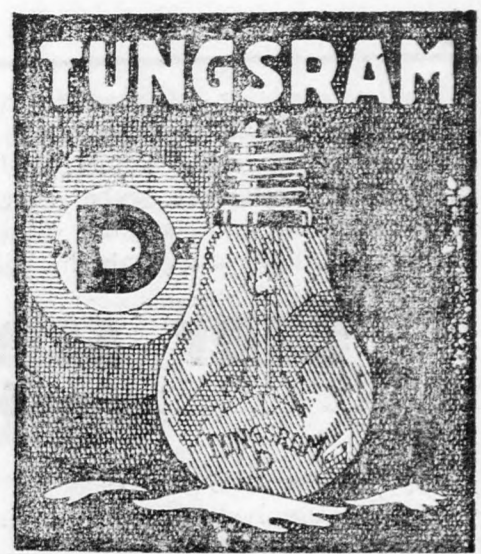
1928 március 20 Kedd

* 1928. Adar 28 *

Cenzurat: tartó

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP



A kormánybuktató harc döntő vasárnapja

Százezer ember tüntetett Bukarest utcáin és követelte a kormány azonnali távozását. Anagygyűlés határozta át Maniu Gyula ezertagú küldöttség élén nyújtotta át hétfőn a régenstanácsnak

Amikor a nemzeti parasztpárt kormánybuktató hadjáratát megkezdte, a nétről-hétre ismétlődő népgyűléseket a következő felszólalás szervezték meg: „Bukarest után a kormány megbukik és a gyulafehérvári gyűlés után lemond!” A bukaresti gyűlés lezajlott, de e pillanatban még nem lehet határozottan megállapítani, vajon a felszólalás első fele tényleg megvalósult-e. Amennyi bizonyos, hogy a bukaresti népgyűlés, amely csaknem százezer embert mozgalt meg, komoly és méltóságos megvilágosítása volt az ország dolgozó és de-

mokratikus tömegeinek amelyek a kormány távozását követelték. A vasárnapi nagygyűlés hétfőn is permarenciában maradt. De nemcsak Bukarestben hanem egész Erdélyben a hétfői nap rendkívül feszült várakozás és a türelmetlen készüldés jegyében zajlott le. A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a Patria, közölte a párt központjának felhívását valamennyi vidéki szervezetnek, amelyekben készenléthe szólították a párt parasztpártjait. Ma délután 11 órakor Maniu Gyula ezertagú küldöttségnek az elen a

régenstanácshoz ment és közölte a régenstanácsal a bukaresti nagygyűlés határozatát javaslatát, amely a kormány azonnali eltávolítását követelte. A bukaresti nagygyűlés nagy tömegei türelmesen vártak egész a késő délutáni órákig míg Maniu Gyula magával hozta a régenstanács választát és közölte a párt végrehajtóbizottságának további határozatát. A bukaresti nagygyűlés lefolyását és annak következményeit tudósítónk jelentése alapján itt adjuk:

lőztetésre szolgáló ablakokban foglaltak le helyet maguknak.

Megerkeznek a vezérkar

Fél tíz után néhány perccel mennydörgésszerű hurrá rázza meg kívülről az épületet. Villámgyorsan végigfut a tömegen a hír: *Ion Maniu!* Ez a név, mint valami titokzatos varázsszó, különös, megmagyarázhatatlan izgalomba hozza a várakozókat. Néhány másodpernyi feszült várakozás és a következő pillanatban lennünk az ajtóban *Maniu Gyula* alakja. Agydörgésszerű „hurrá” reszkettel meg a levegőt. Kussmák röplőnek a levegőbe, a karzatokról kimeredő szemekkel, kapáló karokkal, valami fanatikus extázisban, szinte deprimusan tombol a tömeg. Előveszem az órát és figyelem, már tíz percet tart az a hurrázás és ha már elcsendesül — Madgearu nagyon szerelné már, hogy elcsendesüljön — akkor elég egy halk éljen ahhoz, hogy ismét elementáris erővel robbanjon ki.

Mire nem volna képes ezért a nyugodt, szelid emberért ez a fanatizált tömeg! Hamarosan megnyugtatom magamat, hogy *Tatarescu* autója már a korábbi órákban megállt a belügyminisztérium előtt és *Duca* belügyminiszter is hivatalában van már. *Davidoglu* tábornok csendőrpáncsokkal tanácskozik... és perccenként veszi a jelentéseket a különböző gyűlésekről.

A bukaresti nagygyűlés

Bukaresti-Bukarest, márc. 19. Az Uj Kelet (ud.) kórus-berus reggelre ébredt vasárnap Bukarest. Osztrák fellegelket hátszól a metszően cses koratavasi szél. Vasárnap reggel 5 órakor rendezen még alig nyujtozik át második álmába ez a lusta város, — ma már a hajnali órákban szokadán éienkéség, mégis nyomja rá bélyegét. Most érekelek, főleg lífivmegyeből, az utolsó utólagos, amelyek gyalog totteli meg a hosszú és kimerítő utat ezen a nagyos éjszakán. A homéró higanya 5 óráig tart a zéró alatt. Nem népgyűléseket való idő. A nemzeti parasztpárt klubbjához elért — a Calea Victorián ugyan már sorakoznak a delegátusok itt zret, hogy innen oszlojanak szét a különböző gyűléstermekbe. A sor végeláthatatlan — és ez csak elenyésző része annak a hatalmas tömegnek, amely ma reggelre összegyűlt a fővárosba az ország legtávolabbi sarkából. Maratonból épugy, mint Beszarábából, hogy minden hatóságí vegzárván, ez adorkordonon keresztül átverekedve, résztvevően a kormánybuktató haromány utolsóelőtti grandiózus slócióján.

párt kérte, hogy a kormányprovokációkat elhallgattassa veük. Fél kilenc tán néhány perccel a gyülekezőhelyekről hatos sorokban megindulnak a tömegek a gyűléstermekbe. Tömött hatos sorokban vonulnak fel, zenekisérettel, énekcszóval. Zöldkarszallagos polgárok — a nemzeti parasztpárti rend biztosai — tartják fenn a rendet és szorítják vissza a bűvészek szazait, akik minden uccasarkon összeverődve figyelik a falu népének hosszú processzióját. Mindenütt képviselők haladnak a tömegek élén, mögöttük harcias felírású zászlók alatt a tömeg. A dermesztő szél hópihéket csapdos arcukba de a hangulat máris nagyon emelkedett.

este zsefolásig mentek, — a legnap érkező forgalom szünetel. A terem már az zelt delgátusok igyekeztek maguknak idejében helyet biztosítani és így a tömeg javarésze kinnrekeve, a tág udvaron és az utcán táborozik *Pop Ghita*. Szolnok-Doboka képviselőjének segítségével feloras közelharc után feljutunk a terem szinpadára. A vezérek még nincsenek itt. Végignéznek a tömegen. Az első sorokban bukaresti polgárok, intellektuek, a munkásoknak egy kis csoportja. Egy lút nem lehetne itt leéjteni. A karzatok roskadásig telve, ső akadtak olyan kétségbeesettek is, akik felmásztak az épület kétemeletnyi magasságu párkányára és a nyílván szel-

„Éljen a Maniu kormány!” — ordítja el magát egy öblös hang. „Hurrá!” — adia vissza sok ezer torok. „Le a Bratiantikkal! Le velük!”

Két megye: 30.000 delegátus

Az lífiv és Vlasca megyei delegációhoz csatlakozunk. Ez a Dacia termébe tart, ahol a legimpozánsabb méretű gyűlés igérkezik és ahol Maniu és Mihalache fognak szónokolni. Az Erzsébet bulevardról kilanvarodunk a Calea Victorieire. Az ablakokban a zaira felitnak a rollók, álmos, borzas feiek iellenek meg az ablaktáblák mögött. Bukarest a nemzeti parasztpárt tömegének harcizására ébredt ma reggel. A rendőrprefektura — hálkónán a harcsebafejű Nicolaeanu tábornok-rendőrprefektus áll és nézi a végetérni nem akaró sort. D. R. Ioanitzescu, Vlasca megye képviselője áll mellette — ő hivta ki a prefektust, hogy számolja meg lífiv és Vlasca harmincezer delegátusát, akik mind az ő hívására jöttek Bukarestbe

A Dácia gyűléstermében

A Dacia — Bukarest legnagyobb gyűlésterme — a Str. Carolon van. Nehéz és elkéseregett küzdelem után vergődünk át az utcán, amelyen most min-

Visszarendelik a csendőroket

A szombat délelőtt felállított csendőrpóztól elűntek mindenünnen. Szombati este 8 órakor *Tatarescu* belügyminiszterrelhettes közölte a nemzeti parasztpárt vezetőségével, hogy visszavonja mindenünnen a karhatalmat. Főzovárd a régenstanács intervenciójára történt az a felhívás oális intézkedés és Maniu szombat délelőtti audienciájának bizonyára jelentős része van benne. A középületek előtt azonban, acél-sisakos, fégyveres csendőroket silbakolnak, a kaszárnyákban pedig készenállnak, fégyverben a különítmények — minden eshetőségre elkészülve...

Megindulnak a tömegek

Az utcákon itt-ott lézeng egy-egy csendőr, de ezeket a nemzeti parasztp-

„Leromboljuk Bizánc és Fanar korhadt falait”

Végre, egy negyedóra után csönd lesz. *Madgearu* indítványára lekes eljenzés között *Pop Csicsó* Istvánt, az erdélyi románság velerán harcosát választják meg a gyűlés elnökévé. Jobbján *Maniu*, balján pedig *Mihalache* foglalnak helyet. *Mihalache* barna prémkabátot veti fel paraszti öltözete fölé — már napok óta az ügyel nyomja egy erős hűléssel, amelyet a kormánybuktató kampány viszontagságai közben szerzett magának. Sápadt arcából kemény elszántság sugároz szét egy villogó fekete szempár. *Tasca* professzor, *Jorga* reprezentánsa és *Fluerás*, a szocialista párt képviselője egészítik ki a vezérkart. *Pop Csicsó* az első szónok. Azzal kezd,

hogy ő néki megadatott már nagy, történelmi gyűléseken elnökölni. Ő volt az elnöke a gyulafehérvári gyűlésnek is, amely kimondotta Erdély csatlakozását. A mai gyűlés azonban még a gyulafehérvári gyűlésnél is fontosabb, mert itt a lelki egyesülést mondják ki az ország négy sarkából összesereglett hazafiak. „Azért gyűltünk itt egybe” — mondja emelt, reszkető hangon — hogy leromboljuk Bizánc és Fanar korhadt falait. Elküldjük a farizeusokat és a vámszedőket — menjenek békével és ne gyalázzák tovább az országot. Mi nem fenyegetünk, amde el kell ismételnünk azt amit a római szenátus mondott ki, midőn veszályban volt a haza: „*Videant consules*”

Corso filmszínház
Paul Wegener hatálmás drámája
S V E N G A L I
Szenzáció Jón Josephine Baker Szenzáció Jón

vegző
vegző párnával
17 nyomda és
gina Maria 37.

nik
P
farsa-
földről
5 lei

ne quid respublica detrimenti capiat!" Vigyázzanak tehát az illetékesek, hogy elkerüljék a fenyegető katasztrófát! Ezért hívtunk benneteket egybe — hogyha hazamentek, elmondhaassátok otthonmaradtoknak, hogy megszabadítottátok a

népet tirannusaitól... Zugó lapsvihár és éljenzés. Az atmoszféra a következő beszédek alatt egyre forróbb lesz D. R. Ioanitzescu megye az emelvényre.

Ezer szekeren tízezer emberrel...

„Egy váltóm volt ma esedékes itten — kezdi — amelyet akkor állítottam ki, mikor azt mondtam egy gyűlésen, hogy ezer szekeren tízezer emberrel tartóztatom a kormányt. Azért hívtam ki Nicolaeu tábornokot, hogy számolja meg Ilfov és Vlasca 30.000 képviselőjét, akik azért gyűltek itt egybe, hogy elűzzék az alávalóság rendszerének kormányát. Mert vörös lámpa és a mai parlament falán és két eszeveszett vezető az országot...

Duca és Bratianu Vintila jellemzése következett itt ezután, olyan terminusokban, amelyek között a „cinikus" és „lelőtlen" diszhelyet foglal el. A tömeg mámorosan hallgatja a harcias parlamenti debattőrt, aki Maniuhoz intézi utolsó szavait: „Elnök ur, parancsolja meg, addig senki se távozzon ebből a városból, míg a régenstanácsot ki nem szabadítjuk a nemzeti erköletelenség kor-

mányának kezei közül." Madgearu következők ezután. Történelmi jelentőségének mondja a bukaresti gyűlést. Tíz év óta harcolunk a politika becsületés fegyverével a minimális polgári szabadságot, az alkotmányos demokrácia jogainak respektálásáért. Békés eszközökkel küzdöttünk, mert a politika nem háboru, csupán harci játék. De kiderült, hogy tisztességtelen emberek ültünk le a politika játékszámán. És úgy, ahogy a kártyajátékosok nyakonesipik és kipenderítik azt, akit hamisjátékon kapnak rajta, úgy fogjuk mi is nem a békés politika, hanem a harc eszközeivel eltávolítani a liberálisokat a hatalomtól. Ma még békésen küzdünk, de holnap a tettek mezejére lépünk, ha nem találunk fórumot, amely vezetessen a törvénytelen és a nemzeti kizsákmányolás uralmának...

„Minél nagyobb csapás éri az országot, a kormány annál erősebb..."

Bocu Sever a Bánát üdvözlését hozza a gyűlésnek. Ma 3000 ember képviseli a Bánátot Bukaresztben, holnap harmincezerrel fog Gyulafehérvárra felvonulni. Mindenki azt hitte, hogy Nagyvárad után a kormány menni fog. De a liberálisok azt mondták a rombolások után, hogy erősebbek mint valaha. A genfi katasztrófa után ugyanezt mondják. Az ember azt látja, hogy minél nagyobb csapás éri az országot, a kormány annál erősebb.

tudja, miért tanácstalan a régenstanács abban, hogy kinek a kezébe adja a hatalmat, midőn az egész ország Maniu Gyulát, az ország koronázatlan fejét jelölték ki a miniszterelnöki tisztre. „Nem hiszem — mondja — hogy választanunk kell majd a lét és a régenstanács között. Őlbelettel kezekkel fogunk forradalmat csinálni, nem fizetünk adót, nem adunk katonát az országnak, míg a liberális kormány el nem távozik.

A munkásság csatlakozása

Fluerás a munkásság csatlakozását jelenti be a liberális elnyomás kormányának ledöntésére megindított harcban, majd Tascu professzor Jorga pártjának üdvözlését tolmácsolja. A professor Jorgának leghebbe barátja, ugyancsak kiváló szónok.

„Sohasem képzeltem volna, mondotta — hogy a liberálisok ilyen kétségbeesetten ragaszkodjanak a hatalomhoz, hogy ezáltal az országot magút veszélyeztessék. Arról beszélnek a liberálisok, hogy nincs kormányzati tapasztalatunk, ők, akik korrumpáltak a bírói kar, megfertőzték az ország közéletét, meghamisították a választásokat. Hát az a kormányzati tapasztalat, hogy elküldj 5000 diákot Nagyváradra, a határszélre, azzal a renddel, hogy a zsidókat molesztálják? Ha igen, akkor Duca valóban tapasztalt államférfi. És ha az a kormányzati tapasztalat hogy tíz év alatt fölönfűtődött ez a gazdag, mindenben dúllkodó ország, akkor Vintila Bratianu is tapasztalt államférfi. Az a Vintila Bratianu, aki aruloknak nevezett bennünket, mikor a külföldi kölesönt sürgettük, hogy most belátva hibáját, maga menjen könyörögni a külföldre, az a Vintila Bratianu, aki egy nemlétező költő segvési fölőseletet szétosztva 3 és fel-milliárdos ürt idézett elő az ország büdzséjében!

Averescu ellen

Hosszan, talán egy kicsit igen is hosszsan méltatta ezután a professor Jorga érdemeit az ország nevelése és morális színvonalának emelése körül, majd Maniu-ról és Vajda Sándorról emlékezik meg dicsérettel. Sokkal jelentősebbek voltak azonban azok a kijelentései, amelyek a nép népszerűtlen pártjáról tett meglepetésszerűen Tascu és amelyek aligha tesznek arról tanuságot, mintha Jorga egy Averescu kombinációt könnyű szívvel elfogadna.

— Súlyos hiba ovlit az — mondotta — hogy 1926-ban Averescut hozták a kor-

mányra, azt hive, hogy poraiból fel lehet támasztani egy holttestet. Ami azonban akkor hiba volt, ma valóságos bűntény volna, és nem hiszem, hogy ezt meg merészelnék tenni azok, akiknek kezébe van letéve az ország sorsa! Beszéde végén a professor Jorga és Maniu pártjában jelöli meg a hatalom méltó örököseit.

Mihalache lép most az emelvényre. Markáns arca és a bunda alól kicsüngő flanel ing egyformán erővel hipnotizálják a tömeget, amely hosszú percekig nem engedi szóhoz jutni.

„Fel a bajonetekkel!"

— Barátaim — kezdi beszédét Mihalache — nem beszédek jöttünk mi tartani. Ma a parancskiadás napja van. Fel a bajonetekkel!

Egy energikus parancsoló kézmozdulat és a tömeg ezer torokból ordítja:

— Feltűzzük!
— Még csak egy kommandó van hátra — folytatja stentori hangon. — Rohamra indulj!

„Szabad nép egy szabad országban..."

Vége hossza nincs az ünneplésnek, midőn Mihalache befejezi beszédét és Maniu lép fel az emelvényre.

— A szabadságot, egyenlőséget és igazságosságot folytatott harcunkban döntő naphoz érkezett el ma — kezdi beszédét Maniu. Jöjjenek az ország vezetői és hallgassák meg a tiszta lelkiismeret regimentjeinek szavát, amelyek egy bűnös rendszer eltávolítását követelik. Nyolc éve annak, hogy nincs már parlamentünk, nyolc éve annak, hogy nem respektálják a gyulafehérvári határozatok, és az ország erejét, gazdagságát egy kizsákmányoló politika és bolond centralizáció emészt fel. Rablás, megvesztegetés és erkölcsi dekadencia táru-

— Gata! visszhangozza a terem. A második parancsot azonban nem adta ki a regáti parasztszeker. Rövid beszéde valóságos szónoki mestermű volt. A teljel és mézzel folyó országról beszélt, melynek patakjai és folyói azonban mind a liberálisok pincéjébe folynak, miközben az ország lakossága sorvad a szegénységben, mint ahogy sorvad a fűszál, amelyet nem ér eső és az éltető napsugár. Sorra veszi a régenstanács tagjait. Egy királyfi a tagja ennek, aki tudja, hogy mi mindig megadtuk Cézárnak azt, ami a cézáré, de kívánjuk, ő is adja meg a nemzetnek azt, ami a nemzeté.

Buzdugán, a törvényhozás piramisnak legmagasabb csúcsára ért fel, ő tudja, hogy a törvények törvénye az alkotmány, amely szentté avatja a nép szuverenitását. És kinek kellene jobban megérteni a nép szavát, mint a patriárhának, az ország lelki atyjának?

— A felelős tényezőknek azt kiáltjuk oda: *Elég volt!* Mi csak a nemzet akaratát fogadjuk el. Es hiszem, hogy eljön a tavasz azoknak, akik eddig velünk szenvedtek és hittek.

elebünk mindenféle. És ezenfelül már a külföld is kigonyol bennünket és Gentben meg azok a szövetségeseink is elfordultak tőlünk, akikkel eddig vállvetve harcoltunk. Sirnunk kellene, ha nem ébredne fel ugyanakkor a jogos felháborodás szava az ellen a rezsim ellen, amely mindennek oka volt — a liberálisok ellen — sirnunk kellene és szegyenkeznünk a civilizált népek előtt, hogy hova sülyedtünk.

— A mi ideálunk: Szabad nép, egy szabad országban! A liberális rezsimet el kell távolítanunk!

— Még mal Azonnall! — ordítja a tömeg.

Ezertagu küldöttség a régenstanács elé

Pop Csicsó felolvassa ezután a határozati javaslatot, amely a liberális kormány eltávolítását és Maniu Gyulának azonnali kormányrahívását kéri a régenstanácstól. A mai gyűlést permanensnek mondja ki a határozati javaslat, amely szükség esetén hétfőn délután is összeül. Kimondja végül, hogy a 72 megye delegátusából egy 1000 tagú küldöttség alakuljon, amely elkiseri Maniu Gyulát a királyi palotához, hogy ott átadja a régenstanácsnak a bukaresti nagygyűlés határozatát, amely nemzeti parlamenti kormányt kér.

„A delegátusok tehát itmaradnak — a többiek természetesen hazamehetnek, hiszen nem tartjuk őket vissza munkájukban — teszi hozzá Csicsó Pop.

— Mind itt maradunk! Mind egy szál! Teltetel kerünk! Cerem Fant! Teltetel kerünk, zug a tömeg, amelynek lekésedése nem ismert határt.

— Most pedig — folytatja Csicsó Pop — nem is kérdem tőletek, hogy e határozati javaslatot elfogadjátok-e, hanem parancsolom!

— Elfogadjuk!

Keresztül a főváros utcáin

A gyűlés ezzel végetért. Már félegy féljé járt az idő, midőn zárt sorokban megindult a tömeg, hogy a program szerint egy méltóságteljes felvonulással demonstrálja a fővárosnak a nemzeti parlamenti erejét.

A megegyezés szerint elkerültek a Calea Victorienek azt a darabját, ahol a királyi palota áll. Az Athene Palace előtt, a Franklin utcából kanyarodott ki a Calea Victoriene a tömeg hatalmas processziója, amelyhez hasonló még nem látott eddig a főváros. A Holban, Racovita és Alevra tábornokok nyitották meg a sort, mögöttük az Ilfov megyei küldöttek ezrei Zászlók alatt, melyeken harcias felirások ékeskednek.

— Le a kormányral! Szabad választásokat akarunk! Eljen Maniu Gyula, Ro-

mania miniszterelnöke! Le a fripturálakkal! Le a standardizálási törvénnyel!

Maniu Gyula az oltzlop élén

A következő oltzlop élén Maniu Gyula halad, aki szelid mosollyal fogadja a meg-megújuló, szünni nem akaró éljenzéseket, hurrazást. Vlasceamegye tizenötezer reprezentánsa előtt egy autó felejen halad D. R. Ioanitzescu. Mint valami roma népümben, akinek vetőjától bajdan még a konzul is remegett — egyetlen gestussal halgaltatja el, vagy szólatatja meg az öt vakon követő tömeget, amelynek sorában minden árnyalat minden népreteg képviselve van.

Teleorman és Constanza megyék zászlói alatt szines, tarka fezes és turbános törökök haladnak, az erdélyi parasztlók bőfehér báránybundái között néhány magyar dalmány is elővillan. Másfélórásig, egy óratól fél óráig tartott, míg a tömeg a Calea Victoriem felvonált, hogy a Victoria téren meg egy utolsó grandiózus manifesztáció után szétoszlójon.

Helyen-nyoicvanezetre becsühh a hozzáértők a bukaresti nagygyűlés résztvevőinek számát. Most, amidőn a sorok tródnak, (vasárnap este) még egyáltalán nem tudni azt, hogy lesz-e ennek az impozáns manifesztációnak politikai következménye is. Annyi azonban bizonyos, hogy a kormányterorral, hatósági erőszakkal, csonlótkordonokkal szemben egybegyűjtött tömeg a nemzeti parlamenti felhatalmazás népszerűségét dokumentálta az ország fővárosában. Tascu belügyminiszterhelyettes, aki szakadallanul permanenciában volt, bizonyára nem így képzelte el ezt a gyűlést, midőn a miniszteri padról azzal biztostotta a nemzeti parlamenti képviselőit, hogy tudni akarom kik vagytok és hányan vagytok. Es a rossz nyelvek szemébe az Athene Palace egyik elsőemeleti szobájából dr. Luza is bizonyos melankóliával figyelte ezt a felvonulást, amelynek szimpátiát többé aligha mondhatja magának... Kasztner Rezső

Kedd, 1928

Elő

[Arad, u... Könnyen v... lenség tört... Erzsébet m... diik vasár... tartott elő... amikor hir... gépházból... tűz őrást... tyiség tap... a palot... A mozi... űriási pán... azonnal k...

Big itélt földn besz

[Cuj-Ko... let tud.)... dik lanás... gánia bü... vádoltja... kás, 1921-... Bratt Ele... kólés utá... szkölt G... tegnagyoib...

Ötvös... szokott, a... gödöt. El... pal eljegy... hogy első... se Szavéta... kősznél sz...

Nemsok... hagyta és... költözött... tudomásár...

A n Av haj

[Cuj-Ko... let tud.)... parasztpá... dón vasár... Newyork... rescu táb... gyűlése. ... ményekre... nusokat f... összehivo... tek meg. ... A gyűl... rescanus... lent meg... Goga, eg... Groza vó... A gyű... seragszen... hibeibe. ... szédübb. ... győzte e...

Oicsó árák. n rend sze Kalatok, N

RED BY
husvét
fűszerárut és italokat leg-
előnyösebben vásárolhat
SPÉTER MÓZES
cégnél
Cluj, Piața Mihailu Viteazul 12.
Prima
Bor-mazsola 1 kgr. 60 lei

Előadás közben tűz ütött ki egy aradi mozgóban

(Arad, március 19. Az Uj Kelet tud.) Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt vasárnap este az aradi Erzsébet mozgóban, amely, mint minden vasárnap este, tulusfolt ház előtt tartott előadást. Javában pergett a film, amikor hirtelen minden elcsúszott és a gépházból hatalmas lángok törtek ki. A tűz orvosi gyorsasággal elborította a helyiség lapfalait és a nézők feje fölé a plafont is kigyúllással fenyegette.

A moziban a hatalmas lángok láttára óriási pánik tört ki. A vészkiáratokat azonnal kinyitották és a közönség egy-

más hegyén-hátán lódult ki az előgés-sel fenyegetett mozi helyiségéből. A menekülés során több aszony elájult, több pedig egészen könnyű sérüléseket szenvedtek. A tüzesetnek egyetlen súlyos sebesült áldozata a gépész, akit csak nagy nehézségek árán lehetett a gépházból kimenteni. A szerencsétlenség okozója egyébként a gépész volt, aki előadás közben elaludt és nem vette észre, hogy a film meggyulladt. A tüzeset Schwartz Adolf tulajdonosnak csak kisebb kárt okozott, amely biztosítás útján megtérül.

Bigamiáért hathónapi fogháza ítélt a kolozsvári törvényszék egy földmunkást, akit állítólag a lelkes beszélt rá a második házasságára

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék második tanácsa ma délután két érdekes bigamiá bünyűjét tárgyalta. Az első ügy vádlottja Ötvös László gorbói földmunkás, 1921-ben vette nőül régi kedvesét, Brók Elenát, akire azonban házasságkötés után hamar ráunt. 1921 telén elszökött Gorbóról és fiatal feleségét a legnagyobb nyomorban hagyta.

Ötvös Gorbóról Gyergyóvásárhelyre szökött, ahol Felekán N. lelkeshez szegődött. Elszegődése után néhány hónapig eljegyözle, majd nőül vette, anélkül, hogy első feleségétől elvált volna. Öprisz Szavetát, aki gazdájának, Felekán lelkesnél szolgált.

Nemsokára második feleségét is elhagyta és egy harmadik nőszeméllyel költözött össze. Közben első feleségének tudomására jutott, hogy férje immár a

harmadik asszonnyal él, mire megtele ellene a bűnvádi feljelentést.

A mai tárgyaláson kitűnt, hogy Ötvös jelenleg már a negyedik feleségével él együtt, mivel a harmadikra is hamar ráunt. Az elnök feltevére Ötvös azzal védekezett, hogy Öprisz Szavetát csupán Felekán lelkes rábeszélésére vette el feleségül, mivel a papnak fontos volt, hogy cseledeje főközt alá kerüljön.

Az ügyész vád- és dr. Ciurdariu ügyvéd védőbeszéde után a bíróság rövid tanácskzára vonult vissza, majd Pastia elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a törvényszék hat havi fogházzal sújtotta a vádlottat. A védő, valamint az ügyész felelősséget jelentettek be.

Ugyancsak a második székítő tárgyalta Hepdler Anina háromszoros bigamiáját, de a tanúk meg nem jelenése miatt a tárgyalást elnapolták.

A néppárt kolozsvári ülésén Averescu bejelentette, hogy hajlandó átvenni a hatalmat

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tud.) Még alig ért véget a nemzeti pársztpárt tömegének felvonulása, midőn vasárnap délután két óraker a Newyork étteremben megkezdődött Averescu tábornok elnöklele alatt a néppárt gyűlése. A kormányválság ügylászik reményekre jogosította a letört averescánusokat is, akiknek a múlt vasárnapra összehívott gyűlésén alig négyen jelentek meg.

A gyűlésen mintegy 150-200 volt averescanus prefektus és volt képviselő jelen meg. Az egyik autón Averescu és Goga, egy másikon Goldis, Lupas és Gроза volt miniszterek érkeztek meg.

A gyűlés megkezdése előtt Averescu seregszemlélt tartott. Bizalmat öntött a hűbeibe. Goga volt azonban a legbőbeszédűbb. Állandóan mosolygott és nem győzte eléggé kifejezni örömet egyik,

másik hívének viszontlásán.

A gyűlés banket keretében folyt le. Prie Octavian volt az első szónok. A párt teljes bizalmáról biztosította Averescut. A liberálisok lemondását és az averescánusok kormányrahívását követelte. Élesen támadta a nemzeti parasztpártot. Utána Goldis László beszélt. Röviden vázolta a gazdasági, a belpolitikai és a külpolitikai helyzetet, amely valósággal katasztrófális fázisba jutott. A nemzeti parasztpárttal való egyességet lehetségesnek tartja. Lupas, Victor Moldovan, Silfju Dragomir, Daianu, Agarbiceanu, Sadoveanu, Otelelesanu beszédei következtek, amelyeknek során a liberálisok, valamint a nemzeti parasztpárt ellen hangzóitak el éles támadások.

Goga Octavian beszédét már nagyobb érdeklődés kísérte. Hangsúlyozta, hogy a Néppárt erős és egészséges. A pártnak

nincs demagógiára szükség, mert anélkül is eléri célját. Vázolja az ország helyzetét, amely Averescu tábornok visszavonulása óta katasztrófálissá vált. Hivatkozik arra, hogy az Averescu kormány jól bánt a kisebbségekkel, jó külpolitikát csinált és amikor már közel

volt ahhoz, hogy teljesen konszolidálja az országot, elűzték a kormányról a radikálisok tömegét zúdítva a pártra. Végül este hat óraker Averescu kijelentve, hogy hajlandó átvenni a kormányt, a gyűlést bezárta.

Titulescu kiadja az optánsperre vonatkozó emlékiratait

Genf, március 19. Titulescu román külügyminiszter az ismeretes népszövetségi döntés óta szállásán teljesen visszavonult és senkit sem fogad. A kiszivárgott hírek szerint a külügyminiszter nem beteg, hanem megfeszítetten dolgozik emlékiratain, amelyben a román kormányt a közvélemény előtt akarja igazolni a román-magyar optánsperre vonatkozó szerepében.

Páris, március 19. Egy délafrikai francia napilapban Allard de Chateaufort volt berni francia követségi tanácsos cikket közöl a genfi népszövetségi tanácsko-

zásokkal kapcsolatban és megállapítja, hogy Briand a szentgotthárdi incidens ügyében a krisantant érdekeit védte, azonban az optáns-ügyben más álláspontot volt kénytelen elfoglalni. Briand jól tudja, hogy Magyarország ma is erős erkölcsi és katonai erényekkel rendelkezik s megcsontítása ellenére is jelentős nemzet maradt. Epen ezért a francia külügyminiszter tudja, hogy Magyarországgal számolni kell vetni. Briand előrelátó politikát követelt, amikor az optáns-ügyben megegyezést ajánlott fel a feleknek.

Egyre szélesebb területekre terjed ki a nagyváradi kommunista összeesküvés rendőri nyomozása


(Oradea-Nagyvárad, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi kommunista botrány ügyében rendkívül erőlyes nyomozás, mind szélesebb és szélesebb mederben foyik amelyek következtében a tegnapi és a mai napon újabb letartóztatások voltak. E este letartóztatottak Rosenfeld Lajos kereskedősegédét, aki állás nélküli, tuberkulotikus fiatalember. Rosenfeld Lajost szombaton egész éjjel és vasárnap délelőtt vallatták a nagyváradi rendőrségen.

Délelőtt tíz óraker, amikor egy pillanatra egyedül maradt a szobában, Rosenfeld Lajos az éppon akkor betoppant rendőrségi detektívnek bocsát kiáltva, levette magát a rendőrség épületének második emeletéről.

A vérfagyasztó salto mortalának a Teli-uccán sétáló nagyváradi közönség volt a szemtanúja. Rosenfeld Lajos a zuhanás közben elvesztette eszméletét s mikor rátaláltak, orrán-száján folyt a vér. A helyszínre kiszállt mentők a kórházba szállították, ahol megállapították, hogy az egyik lába eltört és amennyiben tüdővésztes szervezete kibírja a kezelést, ugy megmenthető az életnek. Rosenfeld Lajost a közkórházban is őrizet alá vették, azonban minden felvilágosítást megtagadott és a rendőrség is ellált egyelőre további kihallgatásától.

A szerencsétlen fiatalember sorsa csak fokozza azt a városjárte nyilvánuló óriási érdeklődést, amely most Nagyváradon a kommunista letartóztatások iránt megnyilvánul. Rosenfeld Lajossal együtt szombat este még 3 munkást tar-

tóztattak le. Vasárnapról-hétfőre virradó éjszaka újabb 5 munkást fogtak el, hétfőn délelőtt pedig általános razziat tartott a rendőrség a Sas-palotában lévő munkás-otthon helyiségeiben. A razzia során 19 egyént allítottak elő, ezek közül a kihallgatásuk után hétfőn délelőtt tizennégyet az adlábra helyeztek öt állás nélküli munkást, akikről az a gyanu merült fel, hogy szoros nexusban voltak a letartóztatott irodavezetőkkel, a rendőrség fogva tartotta. A nyomozás tovább folyik.



A zsebben hordozható „OLLA” inhaláló készü-
lék csodaszertűn gyógyul néhány perc alatt
náthát, legmakacsabb köhögést,
szamárköhögést, rekedtséget, ál-
matlanságot, fejfájást, orr és to-
rokfájdalmakat, rossz szájjzet.
Tisztítja a légzési csöveket. Nagy
segítségére van a bronhitiszes és
aszthmás betegeknek. Fertőtleni-
tésre alkalmas vilamosokon, vona-
tonon és nyilvános helyiségekben.
Minden gyógyszerárban és dro-
gériában található. Lerakat és
vezérképviselet Románia részére

S. H. Solomon
Bucuresti, Str. Noua in Curtea
Comendurei.

Kérem a címre figyeini.

Megkezdődött a

nagy tavaszi vásár

rendkívül olcsó árakkal és tart **öt napig. Minden vevő**
szép ajándékot kap március 10. Lei vásárlás után is

WEISZ SZIEGFRID

Kalap uri divat, fehérnemű, bőrkeztlyű, pulloverek és kötött kabá-
tok, női és férfi harisny. üzletében Cluj, Calea Reg. Ferdinand
Nr. 10. (Az ajándéktárgyak a kirakatban megtekinthetők.)

VILÁGHÍRŐS ZONGORÁK
engros árban részletre
is, 5 évi jótállással

STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

„OLLA”
GUM...?

„Olla”
léghygié-
hatón a leg-
biztonságos
óvszer

Tekintse meg

a most Clujon, a főpostával szemben megnyit

TESZLER posztó-nagyáruházát

„Franco-Romana“ Biztosító fel: 1 között f. é. március 17-én megtartott sorsoláson kihúzták
 15173. Dumitrescu M. C-tin, Timişoara 50,000
 13447. Lovin Marcu, Chişina — 20,000
 14797. Vitez Vilmos, Timişoara — 20,000
 50353. Holländer Mancika, Oradea 20,000
 Ezen összegek a kötvény visszafizetésére ellenében azonnal kifizettetnek. **„Franco-Romana“** Általános Biztosító Részv. társ. Kérjen sürgősen prospektust a corsolással kapcsolatos életbiztosításokról!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A kolozsvári diákság tüntetett a genfi döntés ellen

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Délután 11 órakor az Egyetem-uccából a Főterre kanyarodott a kolozsvári egyetemi hallgatóknak mintegy kétszáz főre rugó tömege, amely egy kampószerkezettel kihimzett nemzeti zászló alatt az erdélyi román himnusz éneklésével a Farkas-szobor előtt helyezkedett el. A szobor talpazatáról Medrea, Vivican és más diákvérek tartottak beszédeket a diáksághoz, amelyben éles hangon tiltakoztak az optansper genfi határozata ellen. A diákság a legteljesebb rendben hallgatta végig a beszédeket, majd hatos sorokban felfelődve, hazafias dalok éneklése mellett végigjárták a Főteret. A diákok éljenztek *Titulescu* és tüntettek a magyarok és a zsidók ellen. A román dalok között természetesen az antiszemita diák-himnusz is elénekelték. A felvonulás az egyetem mellett lévő piarista templom előtt ért véget, ahol a tömörülő diákság előtt még néhány beszéd hangzott el. Itt a diákság elfogadta a *Titulescu*-nak és a Régenstanachhoz küldendő táviratok szövegét s ezután a sereg békésen szétoszlott.

— A zsidó kórházegyesület marosmezei körzetének megalakulásáról szóló tudósításunkat anyagtorlódás miatt holnapi számunkban közöljük.

— Pilsudszky parlamentáris alakra helyezi kormányát. Varsóból jelentik: A kormánypartok szerdán este Pilsudszky miniszterelnök lakásán bizalmas értekezletet tartottak, amelyen Pilsudszky bejelentette, hogy a választások folytán a kormányt parlamentáris alakra helyezi. Az új sejm elnöke Bakiel eddigi helyettes miniszterelnök lesz és ennek utóda valószínűleg Gorecky szölgálaton kívüli tábornok. Pilsudszky egyik személyes híve lesz.

— Nagy kommunista-tüntetések voltak Athénban. Athénból jelentik: A városban sok ezer főnyi kommunista jelenlétében több gyűlést tartottak, mely után uccai tüntetések következtek. A tüntetések alatt a kommunisták követ hajigáltak meg a rendőröket, akik puskaggyal oszlatták szét a tömeget. Két csendőrtiszt megsebesült. Számos letartóztatás történt.

— Valószínű, hogy a magyarországi statusquo-zsidóság is kap felsőházi képviselőt. Budapestről jelentik: Tudvalevő, hogy a magyarországi zsidóság 1868-ban három szervezetben tömörült. Az úgynevezett statusquo zsidóság évtizedeken keresztül nem szervezkedett, abban bízva, hogy a három különböző zsidó szervezetet egyesíteni fog. Mintán ez a remény nem teljesedett és mintán Klebelsberg Kunó kultuszminiszter kilátásba helyezte egy szervezeti

szabályzat jóváhagyását, legközelebb megalakul a magyarországi statusquo-zsidóság szervezete, amely a harmadik zsidó orsz. iroda lesz Magyarországon. A mozgalom élén dr. Fehér Ferenc, a debreceni hitközség elnöke, Bernstein Béla nyiregyházi főrabbi, valamint Vajda Arminnal és Kanitz Dezső egri hitközségi elnökkel áll. A statusquo zsidóság Magyarországon legnagyobb hitközségéből, mintegy 24 hitközségből rekrutálódik és tagjai a konzervatív, de szélsőségmentes zsidóság köréből adódnak. Nem lehetetlen, hogy a mozgalom eredményeképpen a statusquo-zsidóság is kap felsőházi képviselőt.

Holgyeim Kalapjajukat Uraim

alakítani és formálni

CARMEN

kalapüzembe vigyék. Gyári árak. Eredeti modellek és szalma újdonságok

Cluj, Calea Victoriei 4 sz.

— A losangelosi árvíz katasztrófa 80 millió dollár kárt okozott. Hollywoodból jelentik: A losangelosi árvíz katasztrófa színhelye a teljes pusztulás képét mutatja. A Santa Clara-völgy 80 km hosszúságban egész az Océánig víz alatt áll. A tengeren gyökerestől kitépték a fákat, villanypóznák usznak. A völgyet ragadozó madarak ezrei lepték el. A számaritánus intézmények még szorgosan kutatnak holttestek után. A völgyzáró gátak építője a gátszakadást földrengésnek, vagy büntös kezék művének tartja. Hivatalos megállapítás szerint a gátszakadás 285 emberéletet követelt áldozatul. Nyolc hatóság önállóan nyomoz és az eddigi nyomozás eredménye szerint a gátszakadást sem földrengés, sem pedig dinamitrobbanás nem okozta. A szövetségi kormány újabb katasztrófákat megelőzendő, szigorú utasítást adott ki az ország területén lévő összes gátak felülvizsgálására.

— Halálra ítélték Kovacsovicis tábornok gyilkosait. Belgrádból jelentik: A stípi katonai bíróság tegnap hozta meg ítéletét Kovacsovicis tábornok gyilkosa és ennek büntársai ellen. A bíróság Kralev Blagoje fővádlottat, valamint Zivanovic, Delipetrovic és Braderevic vádlottakat, akik menedéket adtak Kralevnek a gyilkosság után, halálra ítélték, két másik vádlottat pedig ötötől husz évig terjedő fegyházbüntetésre. Hét vádlottat felmentettek, köztük Nepkovic professzort, aki azonban az új vizsgálat befejezéséig fogságban marad. Az ítélet indokolása szerint Kovacsovicis tábornok ellen a bolgár-macedon bizottság szervezte a merényletet és az volt a célja, hogy Délszerbiában felkelést szítson. A gyilkosságban részt nem vett három halálra ítéltől behozható, hogy a tábornok gyilkosait házukban rejtgették és segítségét nyújtottak neki a szökésnél.

— Cáfólják Achmed Zogu betegsége híreit. Tiranából jelentik. Azokkal a hírekkel szemben, melyek Achmed Zogu albán köztársasági elnök betegségről számolnak be, hivatalosan megállapítják, hogy ezek nem felelnek meg a valóságnak. Achmed Zogu Lázár Mjeda Albánia katolikus érsekét tegnap kihallgatáson fogadta.

* Orvosi Kosmetikai Intézet. Prof. dr. Veress Ferenc Kosmetikai Intézete Kolozsvárt, Str. N. Jorga (Jókai) 5. sz. alatt megnyit. Rendelés bő- és nemibetegeknek min: eddig, kosmetikai rendelés 4-5-ig.

* Pályázat. A nagyváradi izraelita hitközség pályázatot hirdet az énekkar kiegészítéséhez szükséges 30 év körüli basszista-énekes állásra, aki az énekkarvezetőt is helyettesíti és jó zeneértő. Előnyben részesül, aki jó előadóművész, Sochet-ubodek és balkore. Az állás azonnal elfoglalható, utiköltséget csak a meghívott igényelhet. Pályázatokat a hitközségnek Principal Carol 11. számú irodájába kell benyújtani.

A Román Operában

nagy előadás szerdán, március 21-én. A **Tannhäuser** címszerepében fog vendégszerepelni **John Sullivan**, k. való ir. tenorista. Rendes helyar

— Jugoszláv diákok megverték két egyetemi tanárt. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főiskolai segélyegyesület tisztikarának újra választása alkalmával Belgrádban heves diákütemetések zajlottak le, amelynek kapcsán a tüntető diákok megverték két egyetemi tanárt.

— Egy ruszinszkói borbélyeség gróf Bethlen István neve alatt széllámszkodott. Ungvárról jelentik: Egy ruszinszkói földbirtokos leányával nemrégiben megismerkedett egy jóméjű fiatalember, aki Bethlen István erdélyi földbirtokosnak adta ki magát. A völgyény tegnap meglepetésszerűen azt az ajánlatot tette a földbirtokos leányának, hogy szökjenek meg és a leány adja el ékszerét s hozományára vegyen fel előleget. A fiatalember fel is vett kétmillió kölesönt az ingatlanokra és a szökésre kitűzött napon — továbbállott. A fiatalember azonban még Ungváron sikerült elcsipni s a nyomozás során kitért róla, hogy hamis okiratok alapján bitorolja a Bethlen nevet. Az erdélyi gróf a polgári életben a Ktlár János nevet viseli s mesterségére nézve borbélyeség, aki kitűnően tudta az arisztokraták modorát utánozni. Misen volt könnyebb tehát számára, mint a „romantikus“ hajlandóságu földbirtokos leányzó fejét elcsavarni.

— A kolozsvári sómérok Trumpeldor emlékünnepe. Vasárnap délelőtt az Uránia termében Kolozsvár egész zsidó ifjúsága együtt volt, hogy hódoljon a nyolc év előtt Tel Chaj mellett hősiessen elesett zsidó chalu emlékének. Az ünnepélyt mélyen, szívből jövő keretek között rendezte meg a Sómérszervezet Trumpeldor csapata. Az egész csapat szerepelt Trumpeldor-egyenruhában, a palesztinai dolgozók egyszerű uniformisában. Az ünnepélyt a csapat énekara vezette be, mely után Zádor Rudolf mondott hatásos emlékbeszédet. A csapat énekara „Almot Trumpeldor“ gyászdzalt énekelt. Simon Tibor saját Trumpeldor-versét nagy hatással szavalta el. Az ünnepély legmeghatóbb része a Trumpeldor szobrának leleplezése volt, amelyhez Simon György mondott néhány fájdalommas, de bátor szót. Az énekár ismert Trumpeldor-gyászindulóhoz melodramát irtak az ügyes sómérek, amely a közönséget egészen eltöltötte Trumpeldor szomorú hangulatával. A csapat az egész közönség előtt megünnepelték esküjét, amelyben Trumpeldor szellemét tüzték soha el nem felelhető célként maguk elé. A záróbeszédet héberül és magyarul Izrael Henrik csapatvezető mondotta, aki az énekkart is vezényelte. A lelkes ünnepség a Hatikvával ért véget.

— A szegedi Csillagbörtön egyik rabja kiszabadulása után agyonverte a feleségét, ezután maga is öngyilkos lett. Ceglédről jelentik: Székér János földmunkás gyilkosság büntette miatt 8 évet ült a szegedi Csillagbörtönben, majd feltételes szabadságra engedték és hazament Ceglédre. Mikor hazament, megtudta, hogy felesége kicsapongó életet folytatott. Erre megfenyegette feleségét, hogy megöli. Az asszony megijedt és visszavitette urát Szegedre. Férje azonban ismét szabadságot kapott és hazamenve, újra összeveszett feleségével, akit előbb baltával agyba-főbe vert, majd felgyújtotta a házat és ő maga felakasztotta magát a padlásán. A megsebesedett kőtől azonban megszabadult. Erre átvitték a szegedi kórházba, amelynek padlásán újból felakasztotta magát. Itt levágták a kőtől, mire újból öngyilkos akart lenni. Kórházba szállították, ahol égési sebeihe belehalt. Az asszonyt kimentették az égő házból, de ez is belehalt sebeihe.

— Újabb halálos ítélet Mexikóban. Mexikóból jelentik: Az itteni haditörvényszék több papot s öt polgári egyént halálra ítélt. Az elítélteket a temetőbe viték és ott agyonlőtték. A kivégzetteket a kormány elleni összeköttetéssel vádolták.

— Marólygall öntötte le völegényét, mert más lányok társaságában találta. Budapestről jelentik: Ferenczi János, a lipótzseizi tébolyda egyik ápolója hosszabb idő óta udvarolt Bacsnányi Erzsébet szobaleánynak, sőt el is jegyezte a leányt. A völegény azonban más lányokkal sétálgatott az eljegyzés dacára, ami tudomására jutott Bacsnányi Erzsébetnek. A menyasszony tegnap délután hóna alatt egy üveg lugköldattal kísélt a tébolydába, ahol völegényét két másik ápoló és ápolónő társaságában találta. A leány szemrehányásokat tett völegényének, aki megnyugtató próbálta. A megnyugtató azonban semmit sem használt, mert a völegény arcába öntötte a lugkövet s a két másik férfit, akik le fogták próbálták, sőt az egyik ápolónőt is leöntötte a maró folyadékkal. Azután a maradékot meg akarta inni, de ebben megakadályozták. A négy sebesült embert beköltözve kórházba szállították.

Az aradi Aviva és Barisszia táncestélye. Aradról jelentik: Szombaton este az aradi Aviva és Barisszia műsorral egybekötött táncestélyt rendezték, amely mindenképpen kitűnően sikerült. Surányi József tartotta a megnyitót román nyelven, majd Dési Endre, az aradi Barisszia ros risonja magyarul méltatta az estélyt. Pető Tibor Váraské teljesülése című versével indult meg a program. A verset az Aviva és Barisszia együttes szavaló kórusa adta elő hatásosan. Erdős Irén és Mayer Oszkár táncra következtek ezután. Fábián Ella, Chilewitz Rózi, Bornstein Endre és Dési Elek Morris Rosenfeld „Csavargók“ című költeményét adták elő hatással. Friedmann Elza ügyes, groteszk táncra és a bájos, kicsiny Gartner Lenke ballejté nagyon tetszettek. „A perselyláz“ című vidám jelenetben nagyon ügyesek voltak Dési Endre, Ferber Mancsi, Vas László, Scherifer Imre, Bornstein Ernő és Engelberg János. A nivós műsört Tarnóczy Árpád gondokaművész játéka zárta be. Ezután Hajnalig tartó tánc, szépségverseny, konfett, serpentinestés következett. A rendezés körül a leg több érdeme Dési Endrének és Vas Lilinek volt.

A ROMA NEM GYÖGYITHATATLAN BETEGSÉG!

Tegyen kísérletet a világhírű „KASTANIN“ bedörzslővel és meg fogja látni, hogy reuma, csúsz, köszvény, hülésis fájdalom stb. azonnal megszűnik. 1 üveg ára 100 lej. 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. — Főosztály: Dr. BIRÓ gyógyszerész CLUJ, Piața Unirii

Könyvelési és üzleti könyvek

különleges vonalzását készíti a **Cartea Românească** könyvgyár — Cluj pontosan, jól és olcsón

* Dr. Sonnenwirth-Eister Melita bőrgyógyász és sebész-kosmetikus, többévi bécsi és párisi tanulmányutjáról hazatért és megkezdte bőrgyógyászati és kosmetikai rendelését Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi-ucca) 18. sz. alatt, d. e. fél 11-12 és d. u. 4-6.

Uj tavaszi és nyári **divatlapok** megérkeztek és olcsón ki lehet **Király János** könyvkereskedésében, Főter 15. (Plebánia épülete) — Használt könyveket vesznek. (Teljes Jókai, Klászikus Regénytár stb.)

Köze, 1928
A régi viszo
A nemze
 Bukarest, előtt Bukarepte el. Egy szokatlanul. Mantunak a janak követkor Mamu zeltnek chio delegacionak lotaban szek ismertessezatat, amely hitasat követ mas tomgelesek term alatt turelu A tömegben szarvra értesulesek Gyulat vasa felkereste 1 és arra kerjen a regeni a liberalis távozni és Mas pess solgattak. h ménye lesz, tak *litron* utáni kjeleszol „A reg magának az szerint tasz manyokat. Delben t Gyula ezer tanács palot **Április 2**
 A végrehu geziket, hogy kicikéztő és mentből kiv 22-re Gyula össze.
 Maniu Gy a sajtó képe genstanácsa bizottságána munkatársá lentette, nem hisz gyűlést be zeti párt ico
 Maniu Gy sietett, ahol 7 óra óta t dőlászára.

A régenstanács későbbre halasztotta a döntést, viszont az ellenzék nem vesz többet részt a parlament munkájában

A nemzeti parasztpárt vezeterei csak nehezen bírták rá a tömeget, hogy lemondjon Maniu azonnali kormányrajuttatásáról

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

Bukarest, március 19. Hétfőn délelőtt Bukarest utcáit hatalmas tömeg lepte el. Egesz Bukarest talpon volt és szokatlannul leszült varakozással leste Maniunak a régenstanács-hoz való utjának következményeit. Delelőtt 11 órakor Maniu Gyula a part vidéki szervezeteknek elnökeiből összeállított ezer tagú delegációnak elen eladott a királyi palotában szeptelő régenstanács elé, hogy ismertesse előttük a negyüles határozatát, amely a kormány azonnali eltávolítását követelte. A negyülesek hatalmas tömege ez alatt részben a negyülesek terében, részben a szabad ég alatt türelmesen varakozott a válaszra. A tömegben különböző hírek keltek szárnyra. Biztos forrásból származó értesüések arról tudtak, hogy Maniu Gyula vasárnap este és hétfőn reggel is felkereste Iuliescu belügyi államtitkár és arra kérte, hogy csak egyedül menjen a régenstanács elé, mert ez esetben a liberális part hajlando a hatalomról távozn és utódjául Maniut jelölni ki.

Más pesszimista hírlorrások előre jósoltak, hogy az utnak negatív eredménye lesz. Széles körökben kolportáltak Miron patriarcának szombat döntani kijelentését, amely állítólag így szol: „A régenstanács nem engedheti meg magának azt, hogy az ucca hangulata szerint taszítson le és emeljen fel kormányokat.

Délben tizenkét órakor ért Maniu Gyula ezer tagu kíséretével a régenstanács palotája elé. A feszültség ekkor

már tetőpontjára hágott. Minthogy a régenstanácsnak nincs akkora terme, amely az ezer delegátust befogadhatta volna, Maniu Gyula egyedül ment be a királyi palotába, míg kísérete a palota előtti téren sorakozott fel. Az ezer tagu zúldottsághoz hozzácsodrott az ucca népe is és a tömeg, amug Maniut vártak, percről-percre nőtt.

A régenstanács előtt

Maniu pontosan egy órat töltött a régenstanács előtt. Amikor kijött a királyi palota kapuján, a tömeg harsogó éljen kiáltásainak közepette rögtön felsietett a nemzeti parasztpárt klubhelyiségebe. Ebben a pillanatban hajlott keresztül az uccán Miklós királyi régensherceg csukott automobilon. A tömeg hatalmasan megéljenke a régensherceget s mikor Miklós herceg kinyitotta autójának ajtaját több ezer torokból egyszerre hangzott fel a kiáltás: *Le a kormányval, éljen Maniu Gyula és a nemzeti parasztpárt!*

A nemzeti parasztpárt klubhelyiségéből Maniu Gyula lakására hajlatott, ahol nyomban összeült a part végrehajtó bizottságának ülése. Maniu Gyula közölte kihallgatásának eredményét. Elmondotta, hogy

a régenstanács kijelentette, hogy meg fogja vizsgálni a helyzetet, de azonnal nem adhat válasz. A régensség részrehajlás nélkül, a pártok fölött áll és amikor eljön a pillanat, igazságosan fog dönteni.

Április 22-én nemzetgyűlés lesz Gyulafehérváron

A végrehajtóbizottsági ülésen leszögezték, hogy a régenstanács válasza nem kielégítő és épen ezért a párt a parlamentből kivonja összes tagjait és április 22-re Gyulafehérvárra nemzetgyűlést hív össze.

Maniu Gyula ezután magához kérlette a sajtó képviselőit és közölte velük a régenstanács válaszáat és a párt végrehajtóbizottságának határozatát. Az Uj Kelet munkatársának kérdésére Maniu kijelentette,

nem hiszi, hogy a gyulafehérvári gyűlést be kellene várni, mert a nemzeti párt kormányakerülése nem késlekedhetik tovább.

Maniu Gyula ezután a Dacia termébe ment, ahol több ezer főnyi tömeg reggel 7 óra óta türelmesen vár a régenstanács válaszára. Zsufolva volt a Dacia nagy-

terme, a széles folyosók, az udvar és az ucca előtti térség is. A tömegben a déli órákban rendkívül izgatott hangulat vett erőt. Amikor délben az *Universul* rendkívüli kiadása, amely elsőnek számolt bel a vasárnapi gyűlésekről, megjelent és arról számolt be, hogy mindössze tízezer ember vett részt a bukaresti gyűléseken, a tömeg hatalmasra kerletette az *Universul* példányait, abból maglyát rakatott és a nyílt téren elégette.

Megverik az *Universul* munkatársát

A kora délutáni órákban Emil Ciucanu, az *Universul* munkatárs, zsufolt folyosón keresztül be a skarta hatolni a terembe, de amikor elkiáltotta magát: „Adjatok helyet az *Universul* munkatársának”, a tömeg rárontott, a szó-szoros

értelmében véresre verte, összeköpdöste és kidobta az uccára.

Maniut leirhatatlan hurrázbással fogadta a tömeg. Amikor híruul vették a régenstanács válaszat és a part végrehajtó bizottságának döntését a vezetőknek csak nehezen sikerült valamennyire is fékezni a tömeg hangulatát. Hosszas erőfeszítés után végre állott a rend és Maniu szoboz juthatott.

— A toletek kapott parancs értelmében — mondotta Maniu — eljártam a régenstanácsnal, hogy közöljem vele óhajotokat.

Maniu ezután felolvasta a régenstanácsnak mar fentebb közölt válaszáat, mire a tömeg elégedetlen morgásba kezd.

A tömeg a kormány azonnali eltávolítását kéri

— Rögtön le a kormányval! — kiáltják minden oldalról.

— Nem elégedhettem meg azzal, amit

A nemzeti parasztpárt tagjai kivonulnak a parlamentből

A kamara mai ülésén Saveanu elnököl, aki az ülést 3 órakor nyitja meg. A nemzeti parasztpárt nevében Pop Csicsó István a következő deklarációt olvassa fel:

Van szerencsém a következő bejelentést tenni. Felelvassa a tegnapi gyűlés határozati javaslatát, majd így folytatja:

Maniu Gyula a nagygyűlés határozatahoz híven, megjelent a régenstanácsnál. A kapott válaszat tudomására hozta a gyűlésnek, amely azt ki nem elégítőnek tekint, mert a nemzeti parasztpárt országos nagygyűlése a kormány eltávolítását és a parlament feloszlatását várja. Ennek következtében a párt elhatározta, hogy április 22-re összehívja a gyulafehérvári országos gyűlést és felszólítja a nemzeti parasztpárti szenátorokat és képviselőket, ne vegyenek többé részt ennek a törvényhozó testületnek munkáján. Pop Csicsó ezzel a felkiáltással végzi beszédét: Éljen Nagyrománia, majd az egész ellenzékkel együtt kivonul az ülésteremből; a többség gúnyos tapsai közepette.

Duca belügyminiszter kérdezi, szükséges-e válaszolni erre a deklarációra. A nemzeti parasztpárt legutolsó manifesztációja az utolsó évek legnevelségesebb jelenete volt. Naivitás azt képzelni, hogy

a régenstanács válaszol — folytatta Maniu — és ezt válaszoltam: „Azt vártam, hogy igazságosan, de gyorsabban fog dönteni a régenség.

— Azonnali — kiáltja a tömeg. Nem megyünk el innen, mig Maniu kormányra nem kerül.

A helyzet egyre veszedelmesebb lesz. A nemzeti parasztpárti vezeték minden erejüket latba vetik, hogy a nyomban cselekvést követelő tömeget csillapítsák.

— Nem fér szó ahhoz — kiáltja Maniu, — hogy a kormányt el kell távolítani, de a régensség válaszanak elvártában legyünk okosak.

Ebben a pillanatban megjelenik a teremben *Caravacea* ezredes-hadbiztos, aki Madgaruval tárgyal, hogy a part vezetői fékezék meg a demonstrációt. Pop-Csicsó az emelvényre áll és beszélni kezd:

Legyünk okosak

— Bár 1907-et nem lehet megisméltelni, mégis legyünk okosak és térjünk rendben haza.

Maniu Gyula újra a pódiumra lép s ezeket mondja.

— A kormány már tönkveszen megbukott, csak idő kell a temetésre.

Végül D R *Joanilescu* beszél, aki kijelenti, hogy a nemzeti parasztpárt mar tegnap magához ragadhatta volna a hatalmat, de nem akarta a tömegeket csendőrszuronyok elé hajtani. Ezután a tömeg nagynehezen, rendben szetoszlott, a part parlamenterei pedig a kamarába szettek, ahol Pop-Csicsó olvasta fel a nemzeti parasztpárt határozatát.

valaki megbuktathatja a kormányt, néhány ezer Bukarestbe hozott paraszttal. A parlamentből való kivonulásnak nincs jelentősége. Ha a nemzeti parasztpárt a törvények keretein belül marad, ugy annak megfelelően fogjuk kezelni, ha nem, ugy viselni fogja a következményeket. De ne vesztjük továbbra az időt, terjünk a munkára.

Leonte Moldoveanu kormányparti támadja a nemzeti parasztpártot. Kijelentta, hogy nem így nevelik a tömegeket. Apellal a kormányparti szolidaritására.

Argetoianu szolal fel ezután, aki örömet fejezi ki, hogy a kamara oly jókedvű. Majd betereszti a legelőtörvény módosításáról szóló javaslatot.

Ezután áttertek a napirendre és folytatták a közepiskolai reform tárgyalását. Panaitescu kormányparti ismerteti a közepiskolai oktatás 40 éves történetét. A javaslatlal megvan elégedve, kéri azonban a latinizmus kihangsúlyozását.

A szenátus ülésén *Roduanu* olvasta fel a deklarációt és a nemzeti parasztpárt szenátoraival együtt elhagyta a parlamentet. A parlamentből való kivonulás után a nemzeti parasztpárt vezérlőbizottságának tagjai és a kivonult parlamenterek a Carpati étteremben bankettet tartottak, amelyen minden szónok kijelentette, hogy a párt minden erővel, esetleg emberélet feláldozásával is végig fogja küzdeni a kormánybuktató kampányt.

A nemzeti parasztpárt kolozsvári gyűlése

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt kolozsvári népgyűlésére vasárnap délelőtt kezdtek már gyülekezni az emberek. Mikor *Tamas* dr., a párt kolozs megyei tagozatának elnöke a népgyűlést megnyitotta, ezekre menő tömeg tolongott a „*Patria*” szerkesztősége előtt és minden forgalmat megakasztott a Deák Ferené-uccán. *Tamas* elnök a nemzeti parasztpárt elnökének, *Maniunak* éltetésével nyitotta meg a gyűlést, utána *Socol* Aurel, majd *Valentin Porutiu* dr. mutattak lelkesítő és rendkívül éleshangu beszédekben rá a liberális párt kormányzásának katasztró-

fális eredményeire.

— A katonaságot nem látják el kellőképen — mondotta *Socol* dr. — és a nép életstandardja sokkal alacsonyabbra süllyedt, mint a háboru előtti nivója. *Mivel érdemelte meg az erdélyi román nép, hogy tíz évvel az egyesülés után nehezebben éljen, mint a magyar uralom alatt?*

Popa Adam dr. tolvajoknak és urnalopóknak nevezte a liberális pártot, majd *Lucian* Sándor dr. városi tanácsos, a szociáldemokrata párt nevében tartott érdekes beszédet.

— A liberális politika nyüge alatt — mondotta — két csoport sir igazán, a

specialitás

BOGSZA

likőrök

Triple sec
Chokolade
Kávé

Kiváló minőségű gyulafehérvári fajborok
Szilvapálinka és kisüstös sepröpálinka

minden jobb üzletben kapható

Bognár és Szántó erd. ker. Rt.
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 70.

Mexikóban...
völegényét...
Szombaton...
Aviva és...
és Mayer...
és Endre...
Scherfer...
Főiskola...
Melfa...
u. 4-6.

parasztság és a munkásság. És a megnyomított munkásságra azt meri mondani a liberális párt, hogy kommunista. Mi nem vagyunk bolsevikiek, azok a bolsevikiek, akik tíz év óta zsarolják a románságot: a liberálisok és a liberális párt egyik koros kinövése, az avarescu párt képviseli a bolsevikieket Romániában. A szociáldemokrata párt az elnyomott román munkásság nevében szívvel-leléssel csatlakozik a nemzeti parasztpárt kormánybuktató kampányához és köszönti a nemzeti parasztpárt nagy államférfiát, Maniu Gyulát, akinek személye egyetlen biztosíték arra, hogy Románia valaha a béke, a megértés és a konszolidáció állama lehet.

A regábeli románság és a liberálisok

Lucian után Coroian dr. egyetemi professzor tartott nagyon érdekes beszédet.

— A regábeli románság — mondotta — évszázadok óta várta, hogy erdélyi estvérei hozzácsatlakozzanak. És a háboru előtti évek alatt azért vártuk az erdélyieket, hogy velük együtt távolítsuk

el az ország éléről a Bratianu dinastiát, mely akkor ép úgy zsarolta a régi királyságot, mint most Nagyromániát és készülszenül világháborúba. Mi, regábeliek azt akarjuk, amit az erdélyiek; lerázni a liberális igát és intronálni egy új, egészséges rezsimet ebben a sokat szenvedett országban.

Utána Hategan Emil egyetemi tanár tartott gyújtóhatású beszédet, majd egy fiatal egyetemi hallgató a fiatalság nevében eljente meg a nemzeti parasztpártot. Ezután Hategan intonálása mellett a tömeg elénekelt az erdélyi román himnusz, majd a temperamentumos Hategan az ötezer meghaladó tömeg élére állt és végigvezette parasztpártot a Főterre értek. A Newyork előtt megabzugolták az Averescu pártot, a Bánffy palota előtt a liberálisokat és a „Patria” előtt békeben szétoszlottak. A nép azonban tegnap és ma állandóan ott tartózkodott a „Patria” közelében és várta a Bukarestből érkező jelentéseket.

A francia állami üzletek ellenőrző bizottsága szencziós leleplezéseket tárt fel a világháborúban lefoglalt német javak igazgatása körül felmerült visszaélésekről

Páris, március 19. Az állami üzletek ellenőrző kamarai bizottsága négy év után elkészült jelentésével, mely szencziós leleplezéseket tárt fel azokról a visszaélésekről, amelyek a világháborúban lefoglalt német javak igazgatása körül merültek fel. A jelentés szerint az igazgatás többnyire olyan állalatok kezébe került, akiknek összeköttetésük volt vezető állami politikusokkal. Hír szerint Poincaré és Millerand is azok között voltak, akik minduntalan akadályozták a bizottság munkálatait, hogy a panamában való részességük ki ne derüljön. A hatalmas panama parlamenti vitáját nagy érdeklődéssel várják.

Általános bányászsztrájk készül az orosz Donec-vidéken

Oroszország hajthatatlan a letartóztatott német mérnökök ügyében

(Berlin, márc. 19. Az Uj Kelet tud.) A Vossische Zeitung moszkvai jelentése szerint a szovjetkormány két magasrangú szovjetbiztosítót, Bubnovot, a központi végrehajtóbizottság tagját és Swarcot, az orosz bányászszakszervezet elnökét küldte ki a Donec-területen kitört ellenforradalom letörésére. A két kiküldöttnek utasítása van a szovjetkormánytól arra, hogy az ellenforradalmi szervezeteket oszlassák fel és esetleg a szakszervezeteket ellen is tegyenek megtorló intézkedéseket.

A német lapok megerősítik moszkvai jelentés alapján azt a hírt, hogy a Donec-terület bányáiban nemcsak a német mérnökök, hanem az egész orosz munkásság is szabotál. A mozgalom az alacsony munkabérek miatt keletkezett és célja általános bányászsztrájk propagálása.

A berlini lapok szerint Csicserin külügyi népbiztos megígérte, hogy a Donec-területen letartóztatott német mérnökök ügyében beható vizsgálatot indít. Litvinov Genfből való visszatérése során ebben az ügyben Berlinben érintkezésbe lép az Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft igazgatóságával is. Moszkvában tisztában vannak azzal, hogy a letartóztatások az amugy is lassan haladó német-orosz tárgyalásokra és az egész német-orosz viszonyra nem lehetnek jó hatással. A német lapok egyhangulag arra az álláspontra helyezkednek, hogy az eset tisztázásáig német cégek ne küldjenek alkalmazottakat Oroszországba.

Ujabb jelentések szerint a moszkvai lapok foglalkoznak Németországnak a Don vidékén letartóztatott német mérnökök ügyében tanúsított magatartá-

sával. Azt írják ezzel kapcsolatban, hogy a németek minden erőfeszítése dacára sem fogják a német mérnököket előbb szabadon bocsátani, amíg a folyamatban levő vizsgálat ártatlanságukat be nem bizonyítja. Csicserin külügyi népbiztos a német-orosz gazdasági tárgyalásoknak német részről való megszakításával kapcsolatban azt mondta, hogy elhárítja a maga részéről a felelősséget a német tényezőknek ezért a lépéséért, a donvidéki német mérnökök letartóztatása bírói határozat alapján és olyan törvények

A szovjet szabadlábba helyezte a letartóztatott német mérnököket

Ujabb berlini jelentés szerint tegnap Berlinbe érkezett Hille Herman, szintén Oroszországban alkalmazott mérnök, aki részletesen elmondotta az Oroszországban letartóztatott német mérnök elfogadási körülményeit. A letartóztatás Rudzenkovóban, március 5-én éjjel történt, ahol a Gepu detektívjei és katonái letartóztatták Goldstein és Ottó német mérnököket, valamint Meyer szerelőt. A következő napon Gorlovszkában Wagner mérnököt tartóztatták le. Az ottani német kolónia tagjai felvilágosítást kértek a rendőrségtől, ahol azonban semmi-

értelmében történt, mely mindenkire érvényes, aki Oroszországban tartózkodik.

Bécsből jelentik: Egy bécsi könyvnyomatos meg nem nevezett moszkvai forrásból azt a hírt közli, hogy Oroszországban nyolc csehszlovák szövetkezeti elnökeket is letartóztatták, állítólag azért, mert mezőgazdasági gépeket szállítottak ki a szövetkezeteknek, amelyek a szovjetkormány tudta nélkül kerültek Oroszországba. A hír megerősítésre szorú.

féle felvilágosítást nem tudtak adni. Másnap Rudzenkovóban valamennyi német munkás tiltakozott a letartóztatás ellen és mindaddig sztrájkba lépett, míg nem bocsátották szabadon a letartóztatottakat. A Montagpost hiteles értesítés szerint a Goldstein és Wagner mérnökökkel egyidejűleg letartóztatott négy orosz mérnököt is szabadon bocsátották. A Szahtki-körzetben összesen hatvan speciálistát tartóztattak le. Az összes küvési pert, hír szerint a moszkvai bíróság fogja lefolytatni.

A török kormány kezdeményezésére össze akarják hívni a Balkán államok leszerelési konferenciáját

Konstantinápoly, március 19. Az angol kormány javaslatot tett Genbén a Balkán-államok leszerelési konferenciájára vonatkozólag és ebben az ügyben megkezdte a tárgyalásokat Briand francia külügyminiszterrel. A török kormány azt ajánlja, hogy a Márvány-tengerben lévő szigeten hívják össze a konferenciát, amelyen a balkáni Locarno létrejöttének feltételeit is megvitátnák. Teik Ruzsdi bej, török külügyminiszter ez utóbbira vonatkozólag szintén megkezdte Genbén a tárgyalásokat.

Egy 78 éves esperes megveretésével végződött a vásárhelyi görög-katolikus processzió

A görögkatolikus egynáz a régenstanács előtt fog tiltakozni a karhatalom beavatkozása ellen

Tg.-Mures-Marosvásárhely, március 19. Az Uj Kelet tudóitójától.) A Marosmegyében lakó görögkatolikus lakosság a tegnapi napon tiltakozó processziót rendezett a kultuszörvényjavaslat ellen. A megyéből mintegy négyezer paraszt vonult fel a környékbeli papok élén. A vásárhelyi prefektus rendeltére azonban már a kora reggeli órákban karhatalom lepté el a város utcáit és az orjáratok minden csoportosulást megakadályoztak. Dél előtt tíz órakor a hatalmas embertömeg a görögkatolikus templomba vonult, ahol ünnepl istentiszteletet tartottak. A templomból kijövő tömeg ezután körmenetet akart rendezni a városon keresztül, azonban a karhatalom megakadályozta a körmenet megtartását és a tömeget visszazsörtotta a templomba.

Egy-két pillanat alatt azonban a tömeg elhárította utjából az akadályt. Most már hatalmas társzekerekkel kísértelgett a karhatalom, azonban a tömeg ezen a barrikádon is áttörte magát. Ekkor erősebb intézkedésekre kapott parancsot a fégyveres erő.

A rendőrség és a katonaság nekiment a tömegnek s úgy igyekezett visszazsörtítani.

A kavardás során Bukor Josif hetvennyolc esztendőes esperest letartották a földre, úgy hogy a szerencsétlen aggyástán több helyen súlyos zuzódást szenvedett.

Dragut mérnök nagynehezen kiszabadította veszélyes helyzetéből az esperest és többek segítségével kórházba szállította. A karhatalomnak végre sikerült a tömeget hátraszorítani, amely lassan-lassan visszahömpölygött a görögkatolikus templom irányába.

A verekedés során eltörték a menet

élén vitt keresztet, az egyik templomi zászlót pedig egy csendőrszurony kilyukasztotta.

Az eset a görögkatolikusok körében nagy elkeseredést váltott ki. Ma délután mintegy 200 vezetőférfit idéztek fel a rendőrségre, akiket három pontra vonatkozólag hallgattak ki és pedig, hogy ki kezdeményezte a gyűlést, ki hívta be a papokat és a parasztokat a vidékről, kik törték át a kordont.

A görögkatolikus egynáz elhatározta, hogy az összetört keresztet, valamint az átszurt zászlót felviszi a régenstanács elé és ott bemutatják. Azonkívül egy küldöttség is felmegy Bukarestbe, ahol a régenstanács előtt tiltakozni fognak az elbánás ellen.

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg.-Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.
Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
gyárak képviselete.
Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Keresetnek garanciaképes képviseltek az ország területén.



Az egész világon szabadalmazott
„ISI”
A nyelv tisztaságát szolgáló kicsiny készlet
A nyelvet minden reggel meg kell öblögetni a ráragadó mikroaktól.
Ovakodjatok! Millió mikroba rakódik le az ember nyelvére és ezek megtámadják a fogakat, rosszat okoznak elő a szájban és fejjáást okoznak. Mardez elmarad annál, aki minden reggel használja az **ISI** nyelv tisztító készletét.
Ara 20 lei.

Kapható drogueriákban, gyógyszerárakban, illatszertárakban valamint a vezérképviselnél: Bucuresti Str. Schitu Malceor 14.
Telefon 53-80.

más
Legtö...
paratlanul...
alatt jelent...
kedv és fir...
zációk fára...
hogy azt n...
Szerk...
nyilatkozó...
megpedig...
ma
Az „...
zatot hirde...
Tájéko...
1. A...
tartoznak...
hadvezérel...
csak olyan...
pontokra...
eredeti for...
nem halad...
2. Zs...
viccet ért...
sét. Az ig...
csak olyan...
a speciális...
sohasem t...
legfeljebb...
3. Az...
eseményre...
ekkel is...
esetben te...
15-20 so...
1. A...
2. A...
3. A...
Mind...
Uj Kelet...
10-...
A pa...
készség e...
A pa...
cimezni...
Bűnügyi...
horeana vol...
nara. Nagy...
váradai Bih...
sege az utó...
lakoztatta...
tet. A bank...
és biztos...
volt, amely...
különösen...
nal nagyobb...
közel egy...
meglehetőse...
lalatánál s...
miatt fizet...
egyezkedési...
len kezdeni...
annakidején...
nagy bank...
Albina és...
képtelenné...
módon, hog...
töket teljes...
ban 20 mil...
csajított...
a régi igaz...
pedig a Ba...
betétesekkel...
állapodni...
adtak a be...
gyűlésen a...
bank köny...
galtatják...
hogy a vez...
lősség. Mi...
ügyész hór...
titoktartás...
bevonásáva...
bank vezet...
és ennek...
vizsgálóbir...
Barbu Ron...
zérigazgató...
Romulus...
felebbzess...
nyújtott b...

Az Uj Kelet második „Ez történt“ pályázata

Legtöbb olvasónknak még bizonyára élénk emlékezetében van az a páratlanul népszerű rovat, amely néhány évvel ezelőtt „Ez történt“ cím alatt jelent meg hónapokon keresztül az Uj Kelet hasábjain. A derű, a jókedv és finom eszprít rovata volt az „Ez történt“, üdítő oázis a napi szeszizációk fárasztó sivatagában. A rovatnak az is különös népszerűséget adott, hogy azt maga a közönség írta.

Szerkesztőségünk engedve az olvasók köréből egyre sürűben megnyilatkozó óhajnak, elhatározta, hogy ismét megindítja az „Ez történt“ rovatot, mégpedig lényegesen kibővített keretek között. Alábbiakban meghirdetjük

második „Ez történt“ pályázatunkat

Az „Ez történt“ műfaját ez alkalommal három csoportra osztjuk és pályázatot hirdetünk:

1. A legjobb történelmi anekdotára,
2. a legjobb zsidó adomára,
3. a legjobb aktuális viccre.

Tájékoztatásul a következőket közöljük:

1. A történelmi anekdota lehet zsidó, vagy általános vonatkozású. Ide tartoznak a nagy emberekről, rabbikról, tudósokról, írókról, politikusokról és hadvezérekről feljegyzett mulatságos és jellemző történetek. Természetesen csak olyan anekdota jöhet számításba (és ez vonatkozik a többi pályázati pontokra is) amelyek vagy egyáltalán nem ismertek, vagy feldolgozásuk eredeti formáján révén érdemlik meg a közlést. Egy-egy anekdota terjedelme nem haladhatja meg a 35—40 sort.

2. Zsidó adoma alatt nem a szokásos, triviális értelemben vett zsidó viccet értjük, amely rendszerint sérti minden önértékes zsidó ember józólését. Az igazi zsidó humort akarjuk megszólaltatni ebben a rovatban és csak olyan adomákat fogadunk el, amelyek valamilyen formában jellemzők a speciális zsidó gondolkodásmódra, a zsidó néplelekre, vagy bizonyos sohasem tagadott zsidó hibákra és félszepségekre. Egy-egy adoma terjedelme legfeljebb 20—25 sor lehet.

3. Az aktuális vicc valamely általános jelentőségű kül-, vagy belföldi eseményre kell, hogy vonatkozzék. E csoportban pályázni lehet olyan viccekkel is, amelyek külföldi idegen nyelvű lapokban látnak napvilágot, mely esetben természetesen a forrást is meg kell jelölni. Egy-egy vicc terjedelme 15—20 sor lehet.

Pályadíjaink a következők:

Első díjak:

1. A legjobb történelmi anekdotát 5000 (ötezer) lejjele,
2. A legjobb zsidó adomát 3000 (háromezer) lejjele,
3. A legjobb aktuális viccet 2000 (kétezer) lejjele jutalmazzuk.

Második díjak:

Minden csoport második legjobb beküldője egy évig ingyen kapja az Uj Keletet.

Harmadik díjak:

10—10 válogatott könyv.
A pályadíjakat egy pártatlan zsűri fogja megítélni, amelyben a szerkesztőség és az olvasó közönség paritásos alapon lesz képviselve.
A pályázatokat az Uj Kelet szerkesztőjéhez „Ez történt“ jelzéssel kell címezni.

Bűnügyi zárlatot rendeltek el a Bihoreana volt vezérigazgatójának vagyona. Nagyváradról jelentik. A nagyvárad Bihoreana Bank fizetésektelen-sége az utóbbi időben ismét sokat foglalkoztatta Nagyvárad közgazdasági életét. A bank Nagyvárad egyik legregibb és biztos alapon nyugvó pénzintézete volt, amely az impériumváltozás után különösen előnyös helyzetbe jutott. Annál nagyobb meglepetést keltett, hogy közel egy évvel ezelőtt ez az évtizedes, meglehetősen favorizált bank iparvállalatánál szenvedett nagy veszteségei miatt fizetésektelenséggel küzdött és egyezkedési tárgyalásokat volt kénytelen kezdeni hitelezőivel. A tárgyalások annakidején sikerre is vezettek három nagy bank, Banca Romaneasa, Banca Albina és a Banca Nationala a fizetésektelenné vált intézetet szankálta oly módon, hogy a régi 20 millió részvényt teljesen leirták, ugyanekkor azonban 20 millió értékű új részvényt bocsátottak ki, amelyeket kisebb részben a régi igazgatóság, nagyobb részben pedig a Banca Albina jegyezték le. A betétesekkel pedig úgy sikerült megállapodni, hogy kétevi moratóriumot adtak a betétek visszafizetésére. A közgyűlésen azonban kimondták, hogy a bank könyveit könyvszakértőkkel vizsgálatták meg annak megállapítására, hogy a vezetők közül kit terhel a felelősség. Mitescu vizsgálóbíró és Athanasiu ügyész hónapokon keresztül, legnagyobb titoktartásban vizsgálták át szakértők bevonásával a Bihoreana könyveit. A bank vezetőit is több ízben kihallgatták és ennek eredménye alapján Mitescu vizsgálóbíró bűnügyi zárlatot rendelt el Barbu Romulus, a Bihoreana volt vezérigazgatójának vagyona. Barbu Romulus a vizsgálóbírói végzés ellen felelősséggel állt, amelyet hétfőn délelőtt nyújtott be a nagyvárad ítéltáblájához.

Amanullah sürgősen hazautazik Afganisztánba. Londonból jelentik: A Daily Express jelentése szerint Amanullah afgan király nem fog eredeti tervéhez képest Oroszországon keresztül hazautazni, hanem londoni látogatásának befejezése után Párison keresztül tér vissza egyenesen Afganisztánba. Ennek az elhatározásának oka állítólag az afgan belpolitikai helyzetben keresendő. Az afgan külügyminiszter, az afgan királyó atyja már a londoni látogatás előtt hazautazott Párisból. Afganisztánban állítólag forradalom tört ki és összeesküvés történt a király ellen. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint az afgan királyi pár valószínűleg egyenesen Kabulba fog hazautazni. Az afgan külügyminiszter már hazautazott és az ő jelentésétől függ, hogy Amanullah feladja-e oroszországi látogatásának tervét. Más verzió szerint Amanullah király Amerikán és Japánon keresztül fog Kabulba visszatérni.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségeiteneik beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 51

Tizenötmilliárd veszteség a gumimirészevényeken. Londonból jelentik: Az alsóházban az egyik képviselő bejelentette, hogy a börzén a nyersgumimirészevények hirtelen esése következtében mint 50 millió fontot vesztek. Ez az összeg tizenötmilliárd dinárnak felel meg, ilyenarányú árfolyamesésre nem emlíkeznek a londoni pénzkörökben.

SPORT

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A labdarugás szenvedélytől türelmetlen futball atléta nem győzték bevárni a konok és hosszú tél végét s tegnap délután a dermesztő hideg ellenére megtartották a szezonnyitó futball-mérkőzéseket.

A vasutasok sportpályáját szépszámu közönség látogatta s a hideg napsgártól friss futball-játékosok nagy ambícióval kezdték meg a játékot.

A szezonnyitó Haggibbor—KAC mérkőzésnek csupán tréning jellege volt a játék azonban mégis igen változatos és élvezetes volt. A Haggibbor bemutatkozása kellemes meglepetést keltett. Az első félidőben az együttes még lámpalázzal küzdött, de egy véletlen folytán a vezető gólt mégis az ellenfél rugta. A csapat a második félidőben némi garnitúra változtatással, de más felállításban magára talált és játékában a régi felelmetes Haggibborra emlékeztetett. A játékosokból nem hiányzik a lelkesedés, de az ambíció sem.

A Haggibbor az első félidőben a következő felállításban szerepelt: Neumann—Szilágyi, Wesel—Edelstein, Klein, Selig II.—Léb, Kinigli, Rosenfeld Gyuri, Szilágyi II., Biró.

A második félidőben: A közvetlen védelem ugyanaz maradt, azonban a half- és a csatár a következő változtatással állott fel: Csatárok: Léb, Rosenfeld, Farkas, Szilágyi, Márk. Halfsor: Klein, Kinigli, Virág.

Neumann kapus bátran és hévvel védett. A kapott gól védhetelen volt. Remélhető, hogy a mult szezon kapus gondoktól a Haggibbor ezúttal megmenekül. A hátrédek egyelőre még tréninghiánnyal küzdenek. Remélhető, hogy rövidesen bejelönnék a játékba. A fedezet-sor baloldalán Klein a régi jó játékos és ezen a ponton aratott tetszést. Ez látszik igazi posztjának, amelyet a legnagyobb hivatottsággal tölt be. Edelstein meglepően jól dolgozott, ugyanígy Virág is. Kinigli mint centerhalf a mezőnyből kimagaslott. A csatársorban Farkas bravuros technikáját csillogtatta. Egy kapásból leadott lövése gólt érdemelt volna. Rosenfeld Gyuri nagy ambícióval dolgozott és remélhetőleg a csapat egyik főerőssége lesz. Szilágyi még nem érte el tavalyi formáját, remélhető azonban, hogy hamarosan ismét a régi lesz. A szélsők közül Biró, Márk és Léb nyújtották a legkevésbé kielégítő teljesítményt. Lélnél bizonyos kvalitásokat fedeztünk fel, amelyek később érvényre juthatnak. Általában a játékosoknak figyelmükbe ajánljuk a szorgalmas futótréninget, hetenként többször is, mert gyorságuk és állóképességük sok kívánni valót hagy hátra.

A KAC csapata: Szatmári, Kajla, Kriehoffer, Paizs, Lakatos, Knizs, Cocoiu, Molnár, Raduch II., Kozna, Szabó Riezi.

A KAC-ból hiányzott a külföldre távozott Rakitovszky és Szaniszló, akiknek helyét Raduch II. és Szabó Riezi foglalták el. — A csatársor fiatal és gyors-játékosokból áll, akik megfelelő rutint szereve, veszélyes együttest fognak képezni. A halfsor a fardadhatatlan Lakatos kivéve szürke, annál erősebb azonban a közvetlen védelem, amelynek gólt rugni igen nagy feladat.

Az első félidőben a KAC Molnárnak a 14. percben elért gólján kívül nem tudott további eredményt elérni. Egy tizenegyest Kriehoffer a kapus kezébe

rugott. Szünet után a Haggibbor Farkassal a centerben és a Virág—Kinigli—Klein halfsor átveszi a játék irányítását, Rosenfeld Gyuri révén sikerül is egyenlitenie, de további eredményt már nem tud elérni és így a meccs 1:1 eredménnyel végződött. Gál gyöngén bírskodott.

A nap második mérkőzését a CFR—KMSC meccset a vasutasok nyerték 6:0 (1:0) arányban. Az eredmény az őszi formák után itélve, meglepetes. Magyarázata abban rejlik, hogy míg a vasutasok állandóan trenirozhatva saját pályájukon már tip-top formában vannak, addig a munkások most vették az első labdatréninget és különösen a második félidőben teljesen kifulladás. Ezenkívül több tartalékkal is játszottak a munkások, akik közül egyelőre csak Burger, Campian és Istvánffy emelkedtek ki, míg a vasutasok minden játékosra teljes dicséretet érdemel, különösen azonban Oltenu jobbszélső, aki kvalitásos futballista. Biró: Fövényi.

VIDÉKI EREDMÉNYEK

Nagyváradon is megkezdődtek a bajnoki mérkőzések

Nagyvárad. Törekvés—Egyelérés 8:1. A meccset 8:1 (6:0) arányban a munkáscsapat nyerte meg Kromek bírskodása mellett.

Törekvés II.—Egyetérés II. szöv. dijmérkőzés 3:1 (2:0).

Törekvés ifj.—Egyetérés ifjusági 2:0 (1:0).

Temesvár. Kinizsi tartalék—Rapid 3:2 (1:2) barátságos.

A Kinizsi—Sabaria mérkőzés elmaradt, mivel a Sabaria részére a belügyminisztérium nem adott beutazási engedélyt. A kitűnő szombathelyi csapat így Belgrádba utazott le, ahol a Belgrádi SC-bal játszott.

Nagyszalonta. NSC—Mahabea Nagyvárad 4:1 (1:0).

Arad. AMTE—Olimpia 6:1 (3:1) bajnoki, bíró Mányai.

Gloria—CF—ATE 3:1 (0:1) bajnoki, bíró Oravetz.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

A budapesti Hungaria leggyőztes a Spárlát Budapesten. Hungaria—Spárla 5:2.

(1:1). Igen szép mérkőzés, megérdemelt, de nehéz győzelem. A Spárta szerzi meg a vezetést. Patek révén már a 10. percben. A 29. percben Haar kornerét Weber, a szegediektől vásárolt centerhalf befeljei. A II. félidő 3. percében újból a csehek vezetnek Capek góljával, de tíz perc múlva Hirzer átadásából Konrádnak sikerül egyenlitenie. A 23. percben Hirzer újabb gólt lö, majd a Horeys hanse miatt megüölt tizenegyest is ő értékesíti. Az utolsó percben Hirzer Jennyt kiugratja, aki beállítja az eredményt. A győztes csapatban Hirzer, Konrad, Haar, Weber és Schneider voltak a legjobbak.

Ferencváros—Bocskay 3:2 (0:1)

Ujpest—Nemzeti 4:1 (1:0).

Kispest—Vasas 2:0 (1:0). A Vasasok a veszélyes zónába jutottak.

III. ker.—Bástya 2:0 (1:0).

Miskolc. Atilla—Budai 33-as 5:1 (1:0).

Belgrád. SC. Beogradsky—Sabaria 5:2 (1:1).

Bécsben a Slavia is vereséget szenvedett. Bécsből jelentik: A prágai Slavia tegnap 2:1 (1:0) arányban vereséget szenvedett az Admirától.

Argentína olimpiai futbalcsapata már utrakelt Európa felé. A csapat körülbelül három hét múlva érkezik Amszterdamba.

Vizmentes ponyvák kerthelyiségek fedésére, kocsi- és vagontakarásra, napellenzőnek

zsák és ponyvakölcsönzés és eladás

Kárpitoskelekek, szalmazsákok, spárga és jutaárúk, Kerti és piaci ernyők

Boskovics József Str. Reg. Maria No 15. Cluj. Telefon 9-10.

Arban, ujdonságokban, minőségben utolérhetetlen

„IDEAL” nőfalkaszalon
C. Reg. Ferd. 8.
férfi és női alaktások, szalma átvarrások
48 óra alatt a legújabb divat szerint,
szerint gyári árban készülnek. — Ingyen
„Amitt bélyegek”

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Kedden: **Aranyhattyu**. (6-odszor. Bérlet-szünetben. Szám 277.)

Szerda: **Nóra**. (Ünnepi előadás Ibsen Henrik születésének századik évfordulóján. Új belanulással és új szereposztással Napi bérlet 34. szám. C.) Szám: 278.

Csütörtök délután 5 1/2-kor: **A Pillér-Egylet** jótékonycélu előadása. Szám: 279

Csütörtök este 8 1/2-kor: **Orpheus a pokolban**. (Kolbayval. Mendével. Lászlóval.) Napi bérlet 35. szám A. Szám: 280.

Péntek: **Csókós asszony**. (Somogyi Nusi-nak, a budapesti Király Színház szubrettprimadonnájának vendégjátékával. Kolbay Ildikóval, László Annával, Ihász Aladárral. Bérlet-szünetben. Szám: 281.)

Szombat délután 3 1/2-kor: **Akácfaórák**. (Ifjúsági előadás nagyon olesó hely-árrakkal. Bevezető előadást tart: Csopot Lajos tanár.) Szám: 282.

Szombat este 8 1/2-kor: **Mersz-e Mária?** (Operette-revü ujdonság 20-adszor. Kolbay, Mende, László, Ihász. Bérlet-szünetben.) Szám: 283.

Vasárnap 2 1/2-kor: **Kréta**. (Kinai 5 felvonásos játék. Olesó helyárrakkal. Szám: 284.)

Vasárnap 5 1/2-kor: **Nászéjszaka**. (Párisi operette-ujdonság. Kolbay, Mende, László, Ihász.) Szám: 285.

Vasárnap 8 és háromnegyedkor: **A legkisebbik Horváth-lány**. (Operette-ujdonság. Somogyi Nusi, a budapesti Király Színház szubrett-primadonnájának vendégjátékával. Bérlet-szünetben.) Szám: 286.

Corso filmszínház heti műsora

Kedden délután 3 órakor: Kulturfilm.
5, 7 és 9 órakor: Svengali.
Szerdán délután 3 órakor: Kulturfilm.
5, 7 és 9 órakor: Svengali

A színházi iroda közleményei

Somogyi Nusi vendégjátéka. A jövő hét színházi eseménye a legnépszerűbb, legkedvesebb budapesti operette színésznőnek, **Somogyi Nusinának**, a budapesti Király Színház hírszubrett-primadonnájának két esti vendégjátéka lesz: **Somogyi Nusi** pénteken este a **Csókós asszony**-ban, vasárnap este pedig a **Legkisebbik Horváth-lány**-ban fog fellépni. Előre felhívjuk a közönség figyelmét erre a két nagy estére. Jegyeket mind a két előadásra árusít már a pénztár.

Ibsen-ünnep a kolozsvári Magyar Színházban. Az északi író-örösnak, Ibsen Henriknek a jövő héten lesz a születésének századik évfordulója. Az egész művelt világ nagy fényvel és lelkesedéssel ünnepli meg ezt a centennáriumot. A kolozsvári Magyar Színház is kivészi a részét ebből az ünneplésből. Ibsennek leg-híresebb és legnépszerűbb darabját a Nórát tanulta be a drámai együttes erre az ünnepre. A Nóra körülbelül két évtizede nem szerepelt már a kolozsvári Magyar Színház játérendjén, mostani felújítása tehát az ujdonság ingerével fog hatni. Az Ibsen-ünnep szerdán este lesz.

Aranyhattyu. Az idei évad legnagyobb iker- és legnépszerűbb ujdonságává vált az Aranyhattyu, amelynek minden eddigi előadását zsúfolt nézőtér tapasztalta végig. Leirhatatlan lelkesedéssel kísérte a

közönség az Aranyhattyu minden jelenetét, az érzelmes jelenetknél könnyezik az egész közönség, a vidám helyzeteken pedig harsogó kacagás rázza meg a színház falait. Az Aranyhattyu kedden este hatodszor kerül színre s minthogy ezt az előadást bérlet-szünetben tartják meg, az összes páholyok és zsöllyeszékek is a nem bérlet közönség rendelkezésére állnak.

Orpheus a pokolban. Offenbach klaszszikus értékű operettjét, az Orpheus a pokolban című művét nagy sikerrel eleve-nyitette fel a színház. Az Orpheus a pokolban legközelebbi előadása csütörtökön este lesz.

Ruhák
legdivatiosabban készülnek
Áron Dávidnál
CiuJ. Calea R.
Ferdinand
32.

Szőlőoltványok
amerikai sima és gyökeres vesszők leg-
jobbán és **garantált fajtisztán**
kaphatók **Caspari Fr.-nél** Medgye-
sen. (Júd. Tárnava maré. Arjegyzék ki-
vánatra. — Ügynök kerestetik)

KULTUREMBERNEK mindennapi szükséglet a jó könyv!

Az Uj Kelet könyvosztálya az alább jó könyveket ajánlja:

- Kassák Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt. 459
- La Fontaine: Mesék (diszkiadás) 748
- Toiszoj: Kozákok 238
- Pünkösztí Andor; Barcay Bella a szeretőm 136
- Dr. Holbós: Bucsum a sárga háztól 136
- Dumas: A kaméliás hölgy 170
- Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék . 170
- Makkai Sándor: Ördögsekér 840

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Róth
cipésznei Szép-utca 2. szám alatt ké-
szülnek a legújabb divatu
cipő különlegességek

Az Ady körüli irodalom legkiválóbb terméke
Matvany Lajos könyve

ADY

a kortársak között
Ady Endre levelei és levelek Ady
Endréhez.

204 lei.
Az Uj Kelet könyvosztályában

Telefon 13-00
Téli fűtésre
1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt lejért házhoz szállít
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyűfagyár-u.) 15

Wir suchen für gleich nach einem tüchtigen **Lehrer** von Fach, der die Fähigkeiten besitzt, **perpekt** zu unterrichten. Wirkungskreis, hauptsächlich **perpekt** der gelegentlich als **Lehrer** fungieren könnte, bevorzugt. Gehalt laut Übereinkommen. Offerte mit Angabe des Familienstandes: Alter und Zeugnisse über die bisherigen Tätigkeiten, sind an folgende Adresse zu richten:
Joachim Schreiber, O.-Rabbiner der aut. orth. izr. Gemeinde, Arad

Mindenki talál magának való könyvet

- az itt felsorolt művekből.
- Goethe: Életemből (Költészet és valóság) 408
 - Ludwig Emil: Goethe 408
 - Dosztojevky: A félkegyelmű I-II P. Gulácsy Irén: Hamisó 306
 - Farkas Pál: Elbeszélések 136
 - Herczeg Ferenc: Amiloi vénuszkarja 136
 - Csathó Kálmán: Mündhalál 204
 - Surányi Miklós: Noe Bárkája . . . 170
 - Courth Mahler: Akit mindenki elhagyott 25
 - Maurice Leblanc: A névtelen leány 25
 - Ständberg: Történelmi miniatűrök 150

A legszebb legolcsóbb lelegegánsabb nyomtatványokat
megrendeljen a
Cartea Românească
nyomdai műintézetnél — Cluj
Calea Dorobant for No 14-16.
Kérjen árajánlatot

Elegáns, szép, olcsó és tartós
fiu és leányka kabátokat és mindenemű gyermekruhát
Glantz Szidi
gyermekruha szalonjában
varrasson Fötér 10 szám alatt

Pózsafák
Az elismert legjobb bokor-, kuszó- és magastörzsű alakban és kifogástalan minőségben szállít
Mühle Arpád
udvari szállító kerteszetű telepe, Timişora. Alapítva 1875-ben. Arjegyzék ingyen

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Házasságokat diskretn és gyorsan közvetít „Zivik” házasságközvetítő iroda, Albajulia, Str. Andrei Mureşan No 17. 272

Alapítva 1890.
Anton Rosenzweig
Cluj, Kolozsvár, P. Mihai Vit. 38. (volt Széchenyi-tér) nagy előszobával, esetleg fűdészo-
használattal. — Cluj a kiadóban. 288

Kiadó azonnali belvárosban két szép, modern uccai szoba, nagy előszobával, esetleg fűdészo-
használattal. — Cluj a kiadóban. 288

Cukor-zacsót és kalap-zacsót
a legolcsóbban és leg-
jobb kivitelben készít
Nadler
Cluj, Calea Dorob. 16.

17 évi szakismerettel bíró erdei tisztviselő állást keres április 1-re
Cluj a kiadóban.

Fiatalemler
izletes kóser házi-
kosztot és lakást kap
külföldről hozott szobá-
ban. — Egyetem-u. 5.
3. ajtó

Bivalytej
prima minőségű, garan-
tált kóser, házhoz
szállítva is kapható
Schwartz Ignacnál,
Cal. Decebal 36.

Megnyílt
a bucaresti óra
és ékszer tere-
kát és
arany-beváltó,
Fötér 22.
Albina-bank melet
Mindenemű
órákat
és ékszerket gyári
áron vásárolhat.
óra javítások 50
lejtől kezdve 2 évi
jótállás mellett. —
Fötér 22 sz.
Varró- és tanulóleá-
nyokat felvesz Székely
Szalon, Str. Izabella 7

Kusvéti nagytaharítás előtt
nem szabad
elmulasztania
ágy tollát
fertőtlenítés
molytalanítás
és portalanítás
végett átadni a
Toll-megmunkáló gyárnak
Strada Jaslor (volt Nagyszamos-u.) 14.
A megmunkálásnál bárki jelen lehet
Meghívásra díjmentesen készséggel el-
és visszaszállítjuk

Weintraub Blanka
fényképezési műterme március hóban
nyílt meg
Calea Reg. Ferdinand 21.
(volt Wesselenyi M. utca)

Román angol, francia, német, olasz, cseh-
szlovák stb. fordítások. Level-
(cégeknek hónapra) kérvények, periratok, tu-
mányos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek
stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Man-
del,** Str. Raţiu (volt Kötő-u.) 3. sz. Telefon 331

ational Industri
Manufacturing
amely kulono-
t, kabeleket, tő-
et gyárt. Ame-
szerint a Wes-
maga után fog-
nossági ipar étes
z angol sajtó az
nossági gyárak
tt. Az amerikai-
apcsolatban a
ek között a kö-
st le-
vállalat, a Wes-
a General Elec-
óiparral áll szo-
A Westinghouse
cernnel, a Ge-
g az AEG-vel
tot. Ez az arie-
s tartotta ke-
illamossági cik-
száiban Spa-
han, Olaszor-
landiában és
ngliában is en-
került az igen
on-Houston Co.
gybránniában
en vállalat van,
a kezében tart-
etropolitan Vic-
ectric Co. Ltd.
o. Ltd. Ameny-
k — mint
ikerül beolvá-
s céget, amely
s, mint 50 szá-
n, a British
nők érdekeltsé-
k megszerze-
százalékát.

ESZTERKA REGINA

Irta Karl Emil Franzos

3

Neveinem kellett.
 — Ami engem illet, nyugodt lehet. De hogy Adolf is jön-e, arrazéve holnap adok választ.
 Az emberke felemelte kezét, ami a közsémes jele volt nála. Aztán kiment. Meg voltam győződve róla, hogy egyedül fogok menni.
 Valóban Adolf ezt mondta, amikor szövétteltem előtte a meghívást:
 — A pokolba is elkísérek, de e népség közé nem megyek.
 — Nagy kár — mondottam, érdekes karaktertanulmányokat végezhetnél. Ez az asszony, aki meghívott. Sprinze Klein, nagyon gazdag, Brzezanból való és rófos üzlete van.
 — Nagyon érdekes — gunyolódott Aron.
 — Sokkal érdekesebb, mint ahogy hiszed. Einnél az asszonynál egy érdekesebb felki folyamatot figyeltem meg. Azok közé tartozik, akik a konzervatív vallási életből feltörekedtek a szabad világnézet felé, ez a törekvés pedig benne különös, mondhatnám komikus formában nyilvánkozott meg. Kleiné asszony ma is úgy él, mint a többiek, nem meri hordani saját haját és az ételtörvényeket éppolyan szigorúan betartja, mint a chaszidok feleségei. Leánykorában féltéves Lembergben járt és innen dotáldók plátói szerelme a „felvilágosodottság” és annak formáit iránt. Valahányszor valamit el akar mondani, mindig ezekkel kezdi: „Amikor én Lembergben voltam...” Nagy tőrszeretettel beszél németül és ha egy idegen kifejezést tud elcsipni, bizonyos lehetsz felőle, hogy egy hétfő minden második mondatában használja a fogja. Mclesleg, Sprinze asszony nem is tud németül olvasni. Egy árverésen azonban három német könyvet vásárolt: Schiller Hamamját, egy Casanovát és Pichler Karolina egyik könyvét. A három könyv közül egyik mindig nyitva van és időről-időre beletekingtet. Ezt nyilván azért teszi, hogy felelhessen azoknak a vallásos embereknek, akik figyelmeztetik, hogy német könyveket tilos olvasni. „Ugyon kérem, mondja, hiszen amikor Lembergben voltam, azt tapasztaltam, hogy még a rabbi leánya is német könyvet olvas. De titokban mégis csak így vélekedett: „Ha németül olvasni bínn akkor én szerencsésére nem követem el ezt a bűnt...” Az a tény, hogy bennünket meghívott, nem egyéb, mint „szabadgondolkodásának” egyik jele. Keresztülvité, hogy leánya lakodalmán nem zsidó módra fognak táncolni — férfiak férfiakkal és nők nőkkel — hanem keresztény divat szerint, férfiak párokkal.
 — Na hát, ez igazán különös.
 — Mondhatom neked, ebből még szép kis hececek lesznek. Bizonyára táncrobotot kell majd végeznünk, mert hiszen a leányok itt nem jártak tánciskolába. Azonban Eszterka Reginaval táncolni mindennél többet jelent. Én legalább így vélekedem. És te?
 — Engem közömbösen hagy — szól Aron. De Eszterka Regina nevének említésekor mégis elgondolkozott és amikor a „marsallik” másnap jött, különösen, hogy hajlandó elmenni a lakodalmára.
 Kedden este odamentünk a gazdag özvegyasszony házába. Az esketési ceremónia már elmúlt és éppen akkor kezdődött volna a mulatság. A háziasszony boldog udvariassággal fogadott. Sárga selyemruha volt rajta és tele volt arany és ékszerekkel.
 — Ugy fogják érezni magukat, mint Lembergben — szól ragyogva az örömtől. Mert én kérem Lembergben táncoltam nagyon gazdasszonyi „horroróket” csinálni.
 Beléptünk a táncterembe. A férfiak savanyu arcot vágtak, kényszeredetten

mosolyogtak, de a leányokon látszott, hogy nem vagyunk a terhükre. Így hát teljesítettük azt, amit tőlünk kívántak: táncoltunk.
 Egy öreg férfi lépett a szobába, oldalán fiatal leányai. Hirsch Welt volt és leánya. Ideérkezésünk óta most először láttuk a leányt és egyszerre esett ki ajkunkon a csodálkozás:
 — Milyen szép lett!
 — Nem zavarja ez a leány szép barnowi enlekedet? — kérdeztem mo solyogva Arontól.
 Aron nem felelt, pillanatra még sápadtabb lett, mint rendszeren. Aztán a leányhoz lépett és táncra kérésre.
 A leány is elsápadt, mereven nézett rá, aztán halkán szólott:
 — Nem!
 Aron elvörösödött.
 — Ön egyáltalában nem táncol?
 — Táncolok — szól halkán és még mindig mereven tekintett a fiatalemberre — de önnel nem táncolok!
 Aron kényszeredetten mosolygott.
 — Mivel érdemem meg ezt a büntetést?
 — Mert önök mindnyájan gyűlölnék és gunyolnak bennünket, a mi nyelvünket, a mi sajátosságunkat. Pedig lába, azért maguk mégis csak amazoknak a szemében zsidók maradnak.
 — Ó, ha tudná... — szól Aron, de megakadt és csak pillanatok múlva jött ki zavarából. Ne higvie, hogy én ki nevetem a barnowiakat. Hiszen közülük való vagyok, ut szüleitem és ut terdültem fel.
 — Nagyon jól tudom. — felelt élesen a leány — ott láttak a mi házukban, fent a padlás-szobában, ön és öreg feleségja, isten nyugasztalja...
 Aront a néhány szó megnyugtatta.
 — Felelt emlékszik? Tizenegy év már annak.
 — Hogy emlékszem-e? Hiszen olyan barátságban voltunk. És ön emlékszik-e még Rachelre?
 — Bizonyára emlékszem, hogyan emlékezünk!
 Aztán halkán és élénken beszélgettek, úgy, hogy én már nem követeltem őket. Bizonyára gyermekkorú emlékeiket cserélgették ki. A szép leány arcán egy-egy finom és boldog mosoly jelent végig és nem vették észre, hogy az emberek már róluk suttoznak. Megőrttem a háziasszony szavai hallat szottak:
 — Amikor még Lembergben voltam — szól oda egy komaasszonynak — sokat tapasztaltam, de azt még sohas hallottam és sohasem láttam, hogy egy menyasszony idegen emberrel ilyen sokat „konkuráljon”.
 Aron és Rachel nemsokára elváltak.
 — Örülök, hogy olyan szívesen gondol a régi időkre — szól a leány — ez annak a jele, hogy ön mégsem rossz ember, mint ahogy némelyek mondják... Nos, isten vele!
 És gyorsan eltűnt. A fiu álmodozó utána nézett. Én odaléptem hozzá.
 — Azt hiszem, a szegény völégénynek nehéz órát okoztál, — mondotta mosolyogva.
 — A völégénynek? — kérdezte meglepetve. Mi az? El van jegyezve? Sajon kívül?
 — Nem tudom, kívül. Nem szólt róla.
 — Nem — mondotta röviden és már menni is akart.
 Ez volt első találkozásuk.
 Két hónappal később.
 A mezőkre az őszi nap terítette sugarait. Ujra a vasuti fülkében ülünk szemben egymással. Most azonban észak felé mentünk, el az öthontól.
 Aron az utolsó hetekben egészen különösen viselkedett. Hol beszéléses volt, hol hallgatag, hol szentimentális, hol csapongóan jókedvű — tíz lépésnyire észre lehetett venni ezen az emberen,

hogy szerelmes, hogy a szerelem egészen átizzasztotta. Nem tudtam, milyen a viszony közöttük és nem is kérdeztem meg tőle. Megelégedtem a tudattal, hogy ime a szegény, egyedülálló szívbe is belopódzott a tavasz.
 Az uton nagyon ellágyult. Arcán olyan fény terült el, amelyet azelett soha nem tapasztaltam ezeken az éles vonalakon. Hirtelen hozzám fordult és így szólott:
 — Szeretnék valami kedveset mondani neked.
 — Halljuk!
 Aron hallgatott egy ideig. Egyszerre kibömbant.
 — Szeretem a leányt és ő is szeret engem. A nagy hallgatást már nem bírom. Elmondom neked, hogy történt. Kezet fogok vele és ő mesél:
 — Emlékszel a lakodalmra? Nem vagyok a frázisok embere és nem tudom neked elmondani, hogy a leány milyen benyomást tett rám. Noha a leánykát szívből szeretem, nem tudtam rávenni magam arra, hogy ellátogassak hozzájuk. Gyermekéveim szomorú kísérteit ugyanis ebben a házban vannak eltemetve és én nem akarom őket felszabadítani. Hirsch Welt egyike a legvallásosabb embereknek és nem akartam őt zavarba hozni. Így hát a véletlenre bízom az újabb találkozást és ez meg is történt egy héttel első találkozásunk után és pedig olyan helyen, ahol aligha gondoltam együtt lenni vele. Bizonyára ismered a Szeret partján lévő váromadékokat. Ezt a helyet egyébként nem szeretem, nem vagyok romantikus természet. De azon a napon, miután hosszú ideig a mezőn sétáltam, valahogy oda vonzódtam. Olyan felállapotban voltam, hogy a messzeségbe, távol horizontokra kellett tekintenem. Nos, a romok között ott láttam a leányt a nagy vörös fakereszt alatt, amely miatt zsidók nem szívesen jönnek erre a helyre. A leányka varrt és a füvön mellette egy könyv feküdt. Amikor észrevettem, hogy jövök, szívélyesen üdvözölt: „No, végre ön is megérkezett!” — mondotta. Csodálkozva néztem rá és megkérdeztem, honnan jött, hogy jövök, hiszen csak véletlenül kerültem ide. „Senkise mondotta ugyan — felelt Rachel elvörösödve, — de olyan biztosan tudtam, hogy jön mintha ön megesküdt volna. Látja, ezt a könyvet csak azért hoztam magammal, hogy megmutassam önnek.” Adta a könyvet. Asszonyoknak való könyv volt, üdös nyelven. Nagyon érzékenyültem, szemem könnyeztet és némán visszadtam a leánykának a könyvet. „Maga adta nekem ezt a könyvet, amikor elbucszott, — mondotta — egy nyári reggel amikor eltávozott innen a messze, nagyvilágba. Bizony ön és a szőke Chaim, aki most a völégényem, sokat sirtunk maga után.” — Tehát ő az? — mondtam nyugodtan — ön szóval sem említette.”
 „Hiszen ön sem szólt a menyasszonyáról, holott tudom, hogy önnek szép

és gazdag menyasszonya van.” Nevetnem kellett. „Nem igaz Rachel — biztosítottam — nekem nincsen menyasszonyom!” „Valóban nincs? Akkor az embereim bizonyára megint becsaptak. Azt mondták ottthon, hogy ön eljegyzett egy szép és gazdag keresztény nővel. De lássa az a tény, hogy magáról valami rosszat és hamisat mondanak alapjábanvéve az ön büne. Ön büszke idegenkedik mindenkitől és bennünket kigunyol. Azért is haragudtam én a lakodalmom eleinte magára. Hogy ön nem rossz ember, azt megtudtam és meg is mondtam önnek, de hogy büszke, azt ma is vallom. Ne tagadja, mert én irántam is büszke. Miért magáz engem, miért nem tegez, mint egykor.” „Azért nem tegezem, mert a kis Rachelből azóta nagy kisasszony lett.” Már megint gunyolódik. Nem vagyok kisasszony, én zsidó leány vagyok és kérem önt, tegezzem, máskülönben olyan idegennek látom magát, holott alapjában véve régi gyermekkorri pajtásom. „Nagyon szívesen megtegezzem — ígértem neki — de arra kérem hogy akkor maga is tegezzem engem.” „Nem, ez nem lehet — tiltakozott. Ön egy tudós ember, aki nemsokára doktor lesz, én pedig Rachel Welt vagyok. Hívesít nem lehet tőlem, követelni.” Még hosszú ideig beszélgettünk különböző dolgokról, nemcsak azon a reggelen, hanem a következő napokon is és heteken keresztül. Rachel naponta kijött a romok közé munkájával. „Odaléptem — mondotta — nincs világosság, nincsenek madarak, nincs szép természet Nagyon szeretem a világsóságot.” Tudod, a zsidók nem nagyon fogékonvak ezen a vidéken a természet szépségei iránt. A nyomor és a megaláztatás elnyomta bennünk ezt az érzést. De a természet érzékeny volt eziránt és azért szerette ezt a helyet. És amilyen pontosan jött a leányka, ugyanolyan pontosan mentem én is oda. Nem mondtam meg neked, miért beszélgettünk, csupa jelentéktelenségeket, amikor azonban romantikus fontosságúnak éreztünk. Ami bennünket arra ösztönkelt, hogy találkozzunk, olyan bizonytalan és mégis nagy érzés volt.
 Barátom e szavaknál elhallgatott és láttam, hogy arcán végigömlik a boldogság pirossága.
 (Folyt. köv.)

Könyvelési és üzleti könyvek
 különleges vonalzását készíti a
Cartea Românească
 könyvgyár — Cluj
 pontosan, jól és olcsón

Gummi-bélyegző
 24 óra alatt készül, cégbélyegző párnával 100 lei. Működtele nyomtatást a legolcsóbb árban kézi te. — KATZ nyomda és bélyegzőgyár, Cluj, Str. Regina Maria 37.

Szováta-fürdőn

a kitűnően ismert **בית ארטה** **uri panzio** a villa **SPERANZA**-ban, lényeges átalakításokkal, eadén már **junius hóban megnyílik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. — Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál. előjegyzést elfogad **dr. Kvausz Józsefné f. rabbinné, Dicsősanmartin (Dicsőszentmárton)**

Str. B. SZERKEZET Ejjeli tel ELGIZHETES...
 1928 március 20.
 Mi követke...
 hogy az egé...
 osztályra val...
 kérdésre ébr...
 az ország ké...
 kritikás nap...
 főt, amikor...
 tő várta a...
 az országban...
 ben figyelt...
 ben manifes...
 A mérleg...
 mutatkozó...
 san látszik...
 álló mának...
 súlyos család...
 nifeszáció...
 szombaton...
 kezelt elhall...
 a Bukresbe...
 gos felhártó...
 mert így ké...
 holnap bízi...
 Másnap pe...
 rescu minisz...
 lepve, amiko...
 és nyolcas...
 halatlan erre...
 vonalokon...
 követelték a...
 sőt.
 De család...
 napja és hé...
 tulzó optimu...
 hitáshozé...
 fel a szuror...
 hoz tett fe...
 nagyvívés...
 gadaknak...
 mennek el...
 parasztpárt...
 megújítást...
 jelentősabb...
 mint ahogy...
 bizó liberáli...
 kal sovány...
 ahogy azt...
 gáló tüz...
 fiatalok reu...
 Ki nyert...
 két szőke...
 vel el az er...
 nyugodtan...
 lát nyert, k...
 mondotta...
 6 közül m...
 csak annyit...
 gyűlés után...
 gyűlés után...
 igen érzéke...
 hoz, hogy...
 letésnek va...
 dítását lem...
 vizsgálva a...
 még, hogy...
 volt. De ne...
 pozitív szem...
 ou Gyula...
 jottányi sin...
 inások sark...
 ra tudják...
 ket, de ninc...
 kezéket öket...
 kegyeslelt...
 Maniu Gy...
 dare ellen...
 erőből tett...
 mányiszle...
 aki az ellen...
 mozdulattal...
 hág a tőz...